

Ročník 6 / číslo 6
červen 2017

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

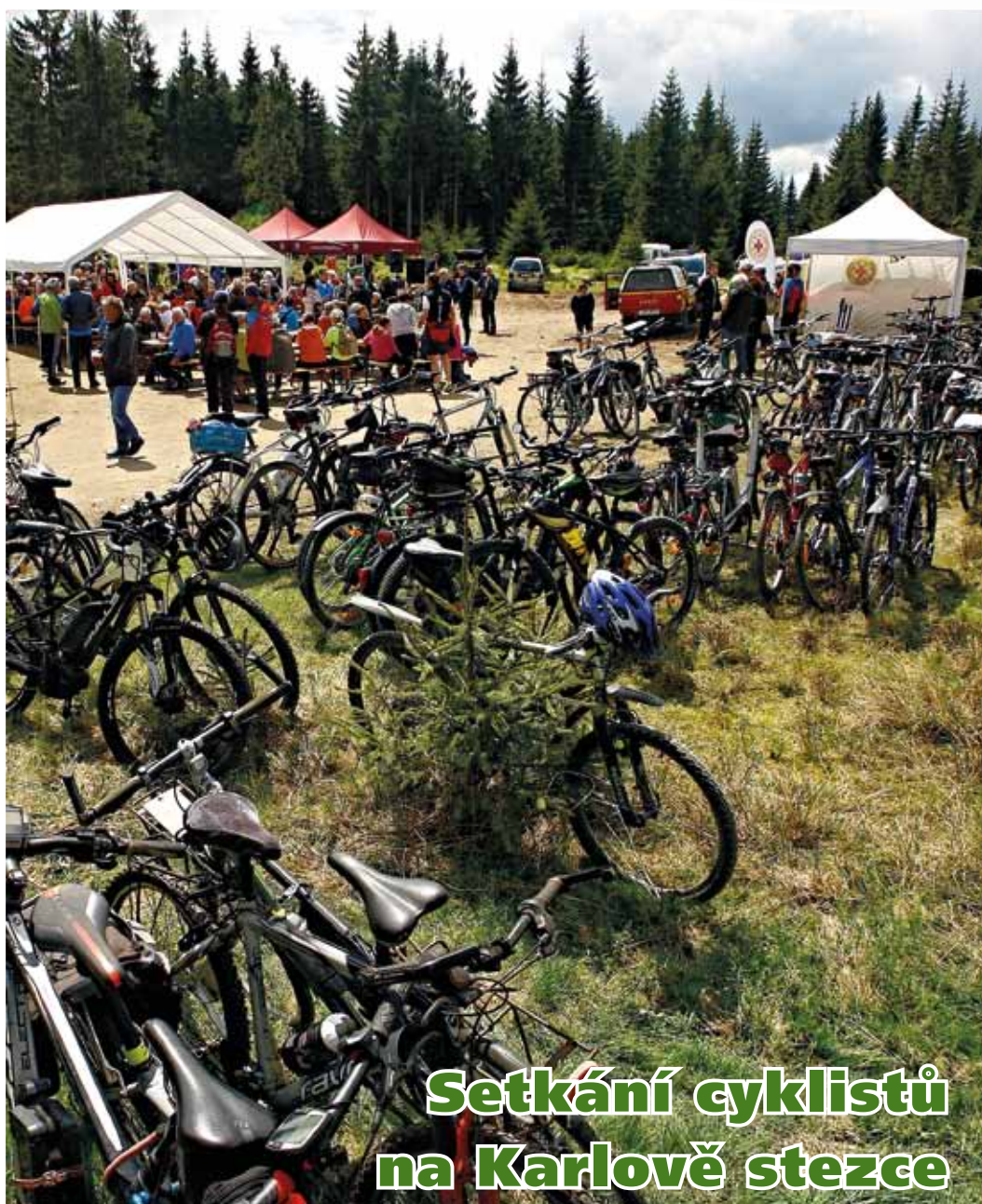
*Železniční trať Chodov – Nejdek
Čtěte na str. 5*

*Tip na výlet:
Po stopách Alexandra Wüsta
Čtěte na str. 13*

*Jaký bude začátek léta
Čtěte na str. 31*

**Setkání cyklistů
na Karlově stezce**

Červen – brána do léta

První červnové houby

Měsíc červen je symbolickou branou stojící na prahu léta. Má sice trochu nestálý charakter, navíc poznamenaný stigmatem Medarda, ale přesto umí, kromě několika pozdních ranních mrazíků, svými projevy navnadit už tu pravou atmosféru léta. Nabízí zatím čistou, i když trochu chladnější vodu ke koupání. Zákonitě nesmí chybět ani první ukázky nastupující houbařské sezony a vzhledem k dosavadnímu vývoji počasí nám slibuje i bohatou žně dalších lesních plodů. Prostě vše tak, jak má být, co od nastupujícího léta očekávat, na co se těšit.

Optimistický výhled do časů prázdnin a dovolených bychom si

proto neměli nechat pokazit negativními mediálními informacemi, které na nás ze všech stran útočí. Neustálým varovným křikem globálních oteplovačů, ličících ve svých „zaručeně vědecky podložených staletých prognózách“ hrozící zánik lidstva v případě nedodržování jejich opatření, jen tak mimochodem jedněch z nejvýnosnějších kšeftů současnosti. Nebo stále se opakujícím nářkem nad permanentní sklizní trpkého ovoce ze stromů terorismu, kdy jsme nuceni donekonečna poslouchat stejné nářky bez analýzy toho, kdo tyto stromy zasadil, léta úspěšně hnojl a pěstoval, než začaly bohatě plodit. Bez řešení, co se sadem, který nese jedovaté ovoce, je nám podsouváno, že v rámci „evropské korektnosti“ si budeme muset na nový fenomén pomalu zvykat a naučit se s ním žít.

Ale to jsme od letních radovánek odbočili trochu někam jímam. Jako ideální stav proto vidíme vyrazit do přírody, kde není signál mobilních operátorů, nejde elektřina a kam nedoručuje pošta. Tam se můžeme alespoň na chvíli stát podle své přiro-

rozenosti svéprávnými, samostatně myslícími a uvažujícími tvory.

S naším časopisem chystáme na letní čas zvýšení nákladu tak, aby se dostalo na všechny zájemce, kteří k nám do Krušných hor dorazí, a my věříme, že jich opět přibude. Naše pestrá, zdravá, šťavnatě zelená a bezzásahová příroda (myšleno zásahy zelených, duhových či jiných aktivistů), natolik kontrastní od šedivě „původní, nedotčené divočiny“ Národního parku Šumava, vás k návštěvě přímo vybízí. Přijďte a sami uvidíte. Zveme vás.

Vaše redakční rada

Krušnohorská příroda – červen 2017

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Hory a lidé: Hroznatův rok v Hroznětíně <i>Gebirge und Leute: Das Jahr des Hroznata in Hroznětín</i>	4
Historie: Železniční trať Chodov – Nejdek <i>Geschichte: Eisenbahn Chodov – Nejdek</i>	5
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu <i>Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region</i>	8
Ze společnosti a kultury: Karlovarské muzeum slaví 150 let novou expozicí <i>Kultur und Gesellschaft: Karlsbader Museum feiert 150jähriges Jubiläum mit einer neuen Ausstellung</i>	9
Aktuality: „Villa Heinrich Hájek“ – Retromuzeum Nejdek <i>Aktualität: „Villa Heinrich Hájek“ – Retromuseum Nejdek</i>	10
Aktuality: Jáchymovské peklo 2017 <i>Aktualität: Joachimsthaler Hölle 2017</i>	11
Hory a lidé: Alexander Wüst aneb kousek abertamské paměti <i>Gebirge und Leute: Alexander Wüst – ein Stück Gedächtnis der Stadt Abertamy</i>	12
Tip na výlet: Po stopách abertamského rodáka Alexandra Wüsta <i>Ausflugstipp: Auf den Spuren des Abertamer Bürgers Alexander Wüst</i>	13
Aktuality: Narozeninová cesta na Pajndl <i>Aktualität: Geburtstagsausflug auf den Peindl</i>	15
Sport: Horský běh Merklín – Plešivec <i>Sport: Berglauf Merklín – Plešivec</i>	16
Ze společnosti a kultury: První vzpomínkový výšlap na Štajn <i>Kultur und Gesellschaft: Der erste Erinnerungsausflug nach Štajn</i>	17

Aktuality: Německo-české setkání cyklistů na Karlově stezce <i>Aktualität: Deutsch-tschechisches Radlerfest auf der „Karlsroute“</i>	18
Aktuality: S parní lokomotivou na hřebeni Krušných hor <i>Aktualität: Mit der Dampflok auf den Erzgebirgskamm</i>	19
Ze společnosti a kultury: Nové číslo Krušnohorských novin <i>Kultur und Gesellschaft: Neue Ausgabe der Erzgebirgszeitung</i>	20
Ze společnosti a kultury: Ohlédnutí za Sudetoněmeckými dny <i>Kultur und Gesellschaft: Ein Rückblick auf den Sudetendeutschen Tag</i>	22
Historie: Marie Terezie a její podpora výroby kraje <i>Geschichte: Maria Theresia und ihre Unterstützung für die Spitzenherstellung</i>	23
Z naší přírody: Je jelen evropský v Krušných horách opravdu přemnožený? <i>Aus unserer Natur: Hat sich der Hirsch im Erzgebirge wirklich übermäßig vermehrt?</i>	24
Historie: Ze života Hudebního spolku Krásná Lípa <i>Geschichte: Aus dem Leben des Musikvereins Krásná Lípa</i>	26
Boží Dar: Indiánský den dětí <i>Boží Dar: Indianischer Kindertag</i>	27
Historie: Požáry ve městech Annaberg a Buchholz <i>Geschichte: Stadtbrände von Annaberg und Buchholz</i>	28
Recept měsíce: Kozi sýr <i>Rezept des Monats: Ziegenkäse</i>	30
Zaručené počasí: Léto je tady <i>Das Wetter: Der Sommer ist da</i>	31
Vážně nevážně: Summit krušnohorských mláďat <i>Ernsthaft unernsthaft: Erzgebirgische Jungtiere hatten Summit</i>	32

**Ročník 6 / číslo 6
ČERVEN 2017**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzgebirgsluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgsluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Pavel Andrš, Ulrich Möckel, Eva Kupilíková, Václav Kupilík, Petr Mikšíček, Hanuš Hron, Martin Liška, Roman Kloc, Eva Nduwimana

Foto na titulní stránce: Karel Vozáb
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduwmiana@gmail.com

Distributoři
Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Oheč
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklín - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimúthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristína Košnerová
Pottůvka - Lenka Strauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej
Abertamy - Maso Zacharda, U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda, infocentrum
Bublava - hotel Sport
Horní Blatná - U Gity
Hroznětín - městská knihovna
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna - infocentrum
K. Vary - Z. Štréblová
Mariánská - horská chata Na Sluníčku
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka
Ostrov - Dům kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - infocentrum
Sokolov - Klášterní kostel sv. Antonína
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviny

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 950 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 5. 7. 2017.

800 let od úmrtí blahoslaveného Hroznaty

V mnoha rozhovorech se v poslední době setkávám s úvahami o tom, kde jsou naše kořeny, kde je základ naší kultury. A následně slyším mnohé názory. Mnohdy i rozporuplné. Tak také rozvažuji, kde jsou odpovědi nebo kde je původ či základ života dnešní společnosti.

Stále mě to vede k pohledu na ty, kteří tady žili před námi, kteří budovali ve své době podle svého svědomí svět s nadějí dobré budoucnosti. Myslím, že náš kraj byl naplňován životem lidí, kteří nejenže žili pro budoucnost, ale také skutečně budovali základ pro život budoucích.

Letos 14. července uplyne 800 let od úmrtí blahoslaveného (bl.) Hroznaty. Co můžeme nacházet

v jeho díle pro dnešek? Někdo by řekl, že po osmi stech letech už není z čeho brát nebo čemu se učit. Asi tady není prostor rozepisovat se o jeho životě. Není nic jednoduššího než se s jeho životem a legendou seznámit na mnoha internetových stránkách (nebo nalistovat stranu 4 tohoto čísla Luftu; pozn. red.). A tak chci připomenout snad ten nejzákladnější rys jeho života. Je to dobro přesahující osobní život, dobro „univerzální“. Ve kterém je možné nalézt oběť pro druhého, oběť pro rodinu, pro společenství lidí, ovšem také pro hodnoty hmotné. A nad tím vším je to touha po hodnotách nejvyšších, jež vše přesahují a z nichž vše ostatní vychází. Je to touha po životě s Bohem, který ho naplňuje

silou nebát se překonávat překážky a žít s odvahou.

V dnešní době pozorujeme absenci univerzálního řebříčku hodnot. Často nacházíme individuální nasazení, které pramení z osobní touhy po naplnění vlastního života. Konkrétní člověk přitom pro svou aktivitu hledá pevné a hluboké cíle. Schází mu v nich hlubší základ, z něhož by čerpal a rozvíjel svou činnost. Nemá ji v čem zakotvit nebo v čem hledat. Rozdílnost v životě a naplnění jeho cílů je mezi bl. Hroznatou a dnešním člověkem patrná. Hroznata je příkladem opravdovosti a hloubky života i ve chvílích, kdy se východisko zdá být ztracené. Sílu nalézá ve víře, jež ho posiluje a naplňuje. Je příkladem pevného a hlubokého zakotvení. V tom k nám promlouvá i dnes, kdy čelíme ztrátě hodnot a relativizaci kulturního základu naší společnosti.

Zveme vás na pout' v Hroznětíně, kde je možné u relikviáře s částčkou jeho kosti navázat na jeho hlubokou víru a prosit o obnovu základů naší společnosti v místě, kde se podle

Blahoslavený Hroznata

jedné z legend narodil, ale kde byl také zatčen loupeživými rytíři. Pout' proběhne 8. července a hlavním sloužícím bude opat premonstrátského kláštera Teplá (založeného bl. Hroznatou), Filip Pavel Lobkowicz. Významným hostem bude první generální vikář Karlovarského kraje P. Jiří Majkov. Na pout' mohou zájemci putovat pěšky z Ostrova.

P. Marek Bonaventura Hric
foto: Jiří Kupilík

Kaplička v Bystřici, údajné místo zatčení bl. Hroznaty

Program poutě k bl. Hroznatovi

8:30 – zahájení pěší pouti v kostele sv. Michaela archanděla a Panny Marie Věrné v Ostrově

9:30 – mariánská pobožnost v kapličky v Bystřici (údajné místo zatčení bl. Hroznaty loupeživými rytíři)

10:30 – slavnostní poutní mše svatá v kostele sv. Petra a Pavla v Hroznětíně

Druhého června jsme se ve smuteční síni na hřbitově v Kadani rozloučili s Karlem Išou. Narodil se v Brně v roce 1934. Přestože většinu svého života prožil v Čechách, zůstal celý život typickým bodrým Moravákem. Vyučil se a vystudoval keramickou školu. Byl výtvarně nadaný, zajímal se o historii, umění i literaturu a rád fotografoval. Proto dostal nabídku na regionálního redaktora Českého rozhlasu

v Karlových Varech. Po roce 1968 byl donucen v zaměstnání skončit. Díky přátelům získal alespoň místo aranžéra ve spotřebním družstvu Jednota Kadaň. S kadaňským fotokroužkem pořádal pravidelné výstavy svých děl v Kadani.

Po sametové revoluci se mohl ještě nakrátko vrátit k oblíbené práci jako vedoucí okresních novin. Astma ho donutilo, po odchodu do důchodu, přesídlit do osady

Pstruží, kde se s manželkou Janou a se svými oblíbenými zvířecími miláčky věnoval zahradničení. Byl nekompromisní ekolog a fotografiemi upozorňoval na mnohé nešvary kolem sebe. Svoji radou pomáhal při založení časopisu Luft a jeho aktivním distributorem zůstal do posledních dnů. Karel Iša byl osobitý a společenský člověk, na nějž nelze zapomenout.

přátelé ze Pstruží

Nedožitých 83 let Karla Iši

Hroznatův rok v Hroznětíně

Nejstarší historie města Hroznětína je těsně spjata s osobou blahoslaveného Hroznaty. Ten v roce 1213 obdržel od Přemysla Otakara I. dědičný statek Hroznětín s trhovým právem. Hroznatova věrnost českému králi však byla trnem v oku chebskému řádu německých rytířů. Ti jej zajali a podle nedoložené legendy uvěznil na hradě Starý Hroznatov u Chebu, kde 14. července 1217 zemřel.

A tak si právě v letošním roce připomínáme 800 let od Hroznatovy smrti. Město Hroznětín blahoslavenému Hroznatovi celý tento rok věnuje. Kromě pravidelných článků v Hroznětínském zpravodaji o Hroznatově životě budou po celý rok probíhat akce zaměřené na připomínku této osobnosti. Kromě výtvarných soutěží a prvního ročníku Hroznatova běhu také připravujeme zájezd do tepelského kláštera s komentovanou prohlídkou, nordic-walkingový výšlap na Hroznatův vrch, koncert středověké hudby a mnoho dalších akcí, při nichž si připomeneme osudy patrona našeho města, blahoslaveného Hroznaty.

Urozený český šlechtic Hroznata, kterého biskup Jindřich Břetislav i král Přemysl Otakar I. v listinách nazývali svým přítelem, se po smrti manželky a jediného syna rozhodl změnit dosavadní způsob života. Jako pravý rytíř 12. století se vydal sloužit Bohu v křížových výpravách do Svaté země, do které však nikdy nedorazil. Při návratech domů mezi křížovými výpravami založil Hroznata nejprve klášter premonstrátů v Teplé a někdy po roce 1200 další, tentokrát ženský klášter v Chotěšově, neboť u premonstrátů bylo zvykem zakládat ženské protějšky klášterů mužských. V Chotěšově našly útočiště

Premonstrátský klášter v Teplé na počátku minulého století

i jeho sestry, ovdovělá Vojslava a Judita (Jitka). V té době se Hroznata znovu a naposledy vydal na cestu do Říma, kde z rukou papeže Inocence III. přijal řádové roucho premonstrátů. Doma pak vstoupil do vlastního kláštera v Teplé a přijal funkci probošta, správce majetku obou svých fundací.

Dne 4. května 1217 přijal v Chotěšově po vážné nemoci a v předtuše blízké smrti svátosti. Krátce nato byl při vizitaci klášterního majetku v Hroznětíně zajat nepřáteli: „...z kraje Chebského, kteří ho nenáviděli za to, že proti jejich nájezdům statků klášterních mužně bránil a ti ho

do Němec (dnešní Chebsko) zavlekli, uvrhli do žaláře a hladem, žízni, zimou a různým sužováním mořili, aby na něm peněz vymámili...“ Požadované výkupné za jeho vysvobození však klášter včas nesložil (podle legendy na Hroznatovu vlastní žádost), a tak spolubratři získali za výkupné už jen jeho mrtvé tělo. Byl pohřben v klášterním kostele tepelského kláštera před hlavním oltářem (jak bylo u zakladatelů obvyklé) a záhy byly, podle legendy, u jeho hrobu zaznamenány první zázraky.

Nakolik legendární Hroznatův život odpovídá realitě, lze jen obtížně posoudit, základní faktogra-

fie je však pravděpodobná. Jisté je, že mu již krátce po smrti byla v tepelském klášteře prokazována úcta jako světci, a tak se dá předpokládat, že některé jeho životní osudy byly pro tyto účely výrazně upraveny. Na základě dlouhodobého budování jeho legendy a prokazování úcty došlo k Hroznatově blahověčení v roce 1897. Papežem Lvem XIII. byl blahověčen a prohlášen za mučedníka a dnes je považován za patrona politických vězňů a za patrona našeho města.

**s využitím textů
dr. Milana Hlinomaze
zpracoval Zdeněk Janský
foto: archiv Michala Urbana**

Hroznětín (německy Lichtenstadt) na pohlednici z roku 1907

Hrad Starý Hroznatov (Altkinsberg) u Chebu, kde měl být podle nepotvrzené legendy vězněn Hroznata

Železniční trať Chodov – Nejdek

K nejstarším železničním tratím západních Čech, které vznikly především za přispění obcí, jimiž procházela, se řadí lokálka z Chodova do Nejdku. Poprvé na ní projel vlak 20. prosince 1881.

Dráha vznikla v době, kdy se četná městečka a obce domáhaly spojení s ostatním světem moderním dopravním prostředkem, kterým železnice v té době bezesporu byla. Napojení na železnici představovalo pro provinční oblasti možnost nebývalého rozvoje a hlavně pak záchranu před vyhladověním a zaostáváním za výhodnější položenými regiony.

Pro potřeby města Nejdku a přilehlého okolí postačovala lokální dráha, železnice vycházející z hlavní trati Cheb – Chomutov a končící v horské nebo podhorské oblasti. Chodovsko-nejdecká dráha patřila k těm, jejichž výstavba byla podpořena obcemi, kudy trať vedla.

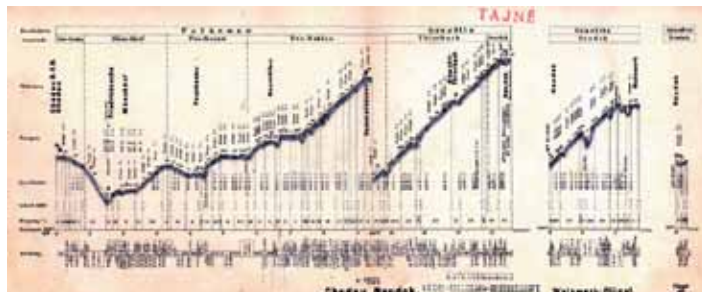
Když se podíváme na mapu železniční sítě z přelomu 70. a 80. let 19. století, zjistíme, že tehdy existovala vlastně jen páteřní železniční trať z Prahy přes Chomutov a Karlovy Vary do Chebu. V roce 1876 se napojila ve Falknově nad Ohří (nyní Sokolov) odbočka do Kraslic a o rok později byla zprovozněna lokální dráha z Nového Sedla do Lokte.

Jak už to bylo obvyklé, stavba lokálky Chodov – Nejdek postupovala velmi rychle. Povolení k předběžným technickým pracím ke stavbě dráhy obdržela Rakouská společnost místních drah, stavitel-

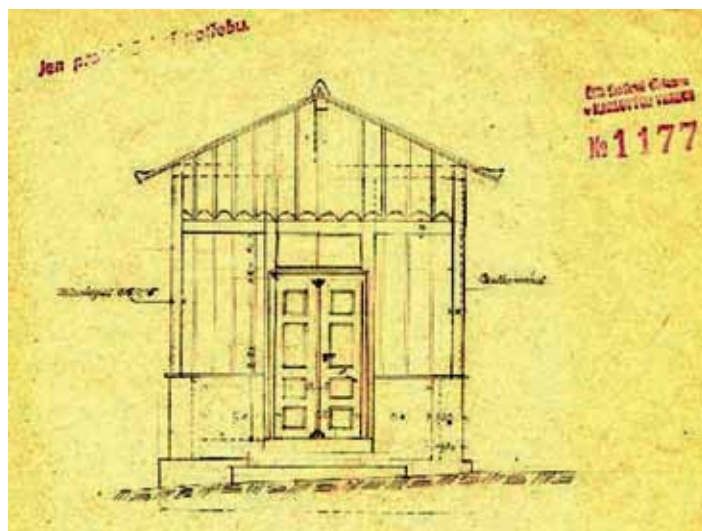
ka tratě, 1. června 1879. Koncese k vlastní dráze pak byla vydána 8. září 1880. V koncesi byla stanovena podmínka, že trať bude vystavěna jako jednokolejná a provoz na ní bude zahájen nejpozději do konce roku 1881. Současně bylo stanoveno, že společnost bude trať provozovat po dobu 90 let od jejího otevření. Trať měla být postavena co nejúsporněji s nejvyšší rychlostí 21 km/h. Na dráze, jejíž celková délka činila 14 km, se rozjely první nákladní vlaky 2. října 1881, pravidelná doprava byla zahájena 20. prosince toho roku.

Podle jízdního řádu z roku 1882 obstarávaly pravidelnou každodenní dopravu tři páry smíšených vlaků (nákladní vlaky s připojenými osobními vagony). O nedělích a svátcích byla doprava posílena dalšími dvěma páry osobních vlaků. Osobní vlaky zastavovaly ve stanicích a zastávkách na znamení, jízdní doba činila bezmála jednu hodinu.

Originálním způsobem bylo vyřešeno napojení nádraží na širokou trať v Chodově – úvratí, která je pozůstatkem bývalé 2 km dlouhé vlečky k šachtám Bedřich a Teofil, později Falkonia. Tato vlečka existovala již před rokem 1881 a vedla do míst dnešní zahrádkářské kolonie při silnici z Chodova do Mírové. Poblíž úvratě byla po začátku

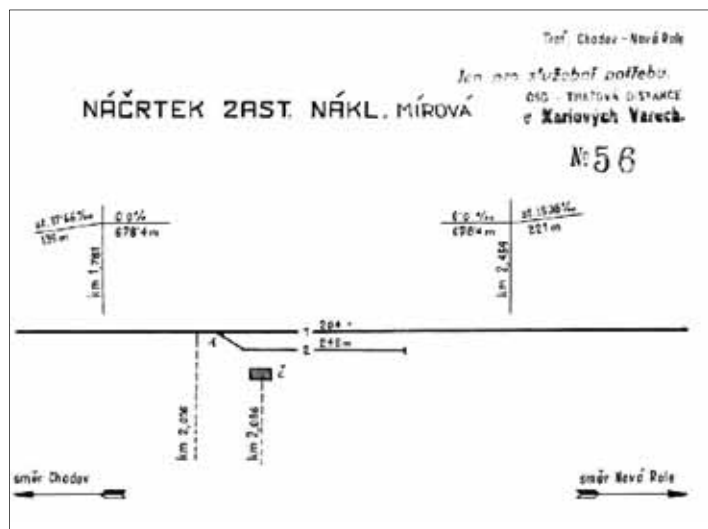
Podélný profil tratě

Čekárna v Božičanech (1939)

provozování dráhy zřízena vlečka do strojírenské továrny J. Gasch. Od tohoto místa má trať největší spád (25 promile), a to až k mostu přes Chodovský potok. Za mostem

odbočovala z trati původní vlečka k výše uvedeným dolům. Tady má dráha, dá se říci, svůj nultý stavební kilometr (v km 1,6). V těchto místech stával i drážní domek,

Náčrtek zastávky v Mírové

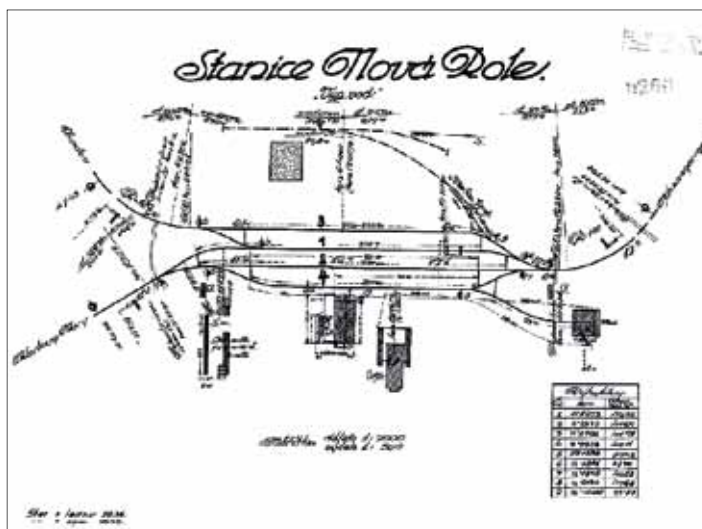

Schéma stanice Nová Role (1936)

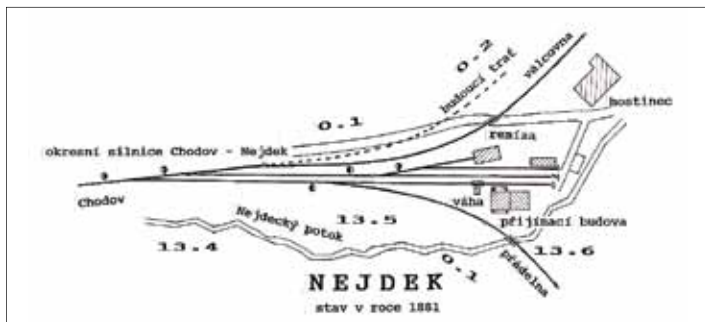

Schéma nejdecké stanice (stav k roku 1881)

opět pozůstatek někdejší báňské vlečky. Zastávka Mírová (dříve nazývána Münchhof a Mnichov) byla původně dvoukolejná a sloužila jako výhybna. Jedna z četných vleček odbočovala 200 m za zastávkou k nákladišti uhelného dolu Norbert, byla zrušena na konci 19. století. Dlouhou historii má i vlečka do závodu Chodos odbočující z širé tratě v km 3,2. Až do počátku 50. let 20. století byla využívána různými hnědouhelnými šachtami

(Caroli, Hedvika a Jindřich). Další významná důlní vlečka začínala v km 3,9 a vedla k dolu Antonín, po němž v současné době už nenalezeme žádné stopy. V zastávce Božičany (německy Poschetzau, km 4,2) vycházela vlečka k plavírně kaolinu, postavené v 60. letech 20. století na místě bývalé porcelánky.

To už se dostáváme do Nové Role, která ještě před otevřením železniční dráhy z Karlových Varů do saského Johanngeorgenstad-

Litografie, pořizená krátce před rokem 1899, zachycovala i prostor koncové stanice

tu byla nevýznamnou staničkou o dvou kolejích. Od obce byla vzdálena téměř jeden km. Ve stanici stála pouze výpravní budova (dnešní nedávno rekonstruovaný obytný dům stojící vedle současné odbavovací budovy). Význam sta-

nice vzrostl po roce 1899, jak bylo řečeno, po postavení železniční dráhy do Saska. Byla vystavěna nová výpravní budova a malá výtopna na nejdeckém zhlaví, a tím se z nádraží stala uzlová stanice dvou místních drah. Objem přepravy se

Nejdecká nádražní budova byla demolována kolem roku 1980

zvýšil po roce 1920, kdy v těsném sousedství nádraží vyrostla nová moderní porcelánka napojená vlečkou na železnici.

Dráha se z Nové Role dále ubírá sevřeným údolím Rolavy a překonává značný výškový rozdíl mezi Novou Rolí a Nejdkem. Pro parní lokomotivy provozované Rakouskou společností místních drah představovalo toto stoupání obtížný úkol. Díky postavení dráhy vzniklo mezi Nejdkem a Novou Rolí několik mlýnů, papíren a pil využívajících dravou říčku Rolavu bohatou na vodu. Za všechny jmenujme alespoň závod na papírenské polotovary několik set metrů nad zastávkou Hamry (nyní Nová Role zastávka). Vlečka byla vybudována nedlouho po vystavění dráhy v dnešním kilometru 15,6 dráhy Karlovy Vary – Johanngeorgenstadt. Dosud jednokolejná zastávka Hamry se v té době zdvoukolejnila a po roce 1899 byla zřízena dnešní budova, za 2. světové války rozšířená o přístavbu čekárny. Další objekt, do něhož ústila vlečka, stojí dodnes v km 16,6 – dnešní vodní elektrárna v Suché.

Zastávka Suchá (původně Gibacht – Thierbach, pak Thierbach – oba nápisy jsou na budově ještě znatelné) byla umístěna o několik desítek metrů blíže k Nové Rolí. Ani ona neměla zpočátku žádné vybavení pro cestující. Stávalo zde pouze malé skladiště s kusou kolejí.

Původní koncová stanice v Nejdku již neexistuje. Stávala v místech současného parkoviště před objektem Nejdecké česárny vlny. Bývala tříkolejná se skladištěm a výpravní budovou obdobného typu, jako je dnešní obytná budova na nádraží v Nové Rolí. V areálu stanice stávala i jednoduchá výtopna, jež v nové podobě sloužila ještě dlouho po přenesení nejdecké stanice na dnešní místo. Přímo ze stanice vycházela po mostě přes Nejdecký potok vlečka do přádelny. Dalším významným vlečkařem se stala po dostavění zdejší dráhy válcovna plechu (nynější Metalis). Ze stanice stoupala vlečka prostorem dnešního nádraží, kamenným viaduktem překračovala opět Nejdecký potok a okresní silnici do Kraslic,

Motorový vůz řady M 820 ve stanici Chodov (1996)

pokračovala kolem bývalého hřbitova (prostranství u dnešního poštovního úřadu) a hlubokým zářezem, nad nimiž byly vztýčeny dva nadjezdy obecních cest, dospěla do areálu válcovny. Dnes sice vlečka končí v prostoru dřívější skládky válcovenských odpadů, ale v roce 1881 pokračovala o 400 metrů dále a její celková délka od původního nejdeckého nádraží dosáhla 2,7 km. V prostoru závodu existovalo rozsáhlé kolejiště s točnou.

Stavba železnice výrazně napomohla rozvoji města a jeho průmyslu. Nejdecká válcovna plechu se v roce 1909 stala součástí Železáren Rotava – Nejdek, což podnítilo úvahy o propojení obou továren výstavbou spojovací železnice z Nejdku přes Šindelovou do Rotavy a jejím napojení na Kraslickou dráhu, a to ještě před 1. světovou válkou. Projekt nebyl nakonec realizován.

Část vlečky od válcovny (dlouhá 1,7 km) byla využita roku 1899 při výstavbě tratě do Saska. Nové nádraží bylo tehdy přeloženo do dnešních míst. Stará stanice byla přebudována na lokomotivní depo, později zde byly zřízeny bytové

jednotky pro zaměstnance dráhy, původní výtopna byla zbourána a místo ní postavena nová o dvou stáních s točnou. Depo v prostorách původního nejdeckého nádraží bylo Československými státními drahami definitivně opuštěno v 60. letech minulého století v souvislosti s přestavbou a modernizací Prádelny česané příze. Odbavovací budova sloužila až do poloviny 70. let potřebám textilky.

Jako na všech drahách zajišťovaly i zde zpočátku veškerou dopravu parní lokomotivy, jež po zestátnění dráhy připadaly pod výtopnu v Karlových Varech. První snahy o motorizaci dopravy, a tím i o její zhošpodárnění se, objevují již koncem 20. let 20. století. V polovině 30. let byla motorizovaná veškerá osobní doprava mezi Chodovem a Novou Rolí. Dráha byla také jednou z prvních, na nichž přestaly sloužit parní lokomotivy i v nákladní dopravě – karlovarské pobočné lokomotivní depo bylo plně motorizováno v roce 1967. V předvečer Mnichovské dohody, po jejímž podepsání přešla celá trať pod správu Německých říšských drah, zajišťoval po části úseku do Horní Blatné přímý motorový

vlak z Prahy. Zajímavostí bylo, že tento spoj zastavoval pouze v železničních stanicích Karlovy Vary, Nové Hamry, Pernink a v cílové stanici, Nejdkem jen projížděl.

Několikrát hrozilo dráze z Chodova do Nové Role zrušení, vždy se však prokázala její potřebnost a význam jak v dopravě osob, tak i nákladu, kterým bylo nejdříve uhlí, později pak kaolin, porcelán, strojírenské a další výrobky zdejšího průmyslu.

Autor děkuje Robertu Koutnému a Jiřímu Humlerovi za poskytnutí podkladů.

Pavel Andrš

foto: Muzeum Kraslické dráhy, archiv Pavla Andrše

Doložení přednostové železniční stanice a správci provozu v Nejdku (1881–1938)

Augustin Richter 1885
Heinrich Rössler 1888–1893
Josef Schieder 1894
Georg Böllmann 1895–1900
Emil Tobisch 1901–1907
Richard Pudl 1907–1933
Alois Kudr 1933–1937
Jan Harant 1937
Miloslav Turinský 1937–1938

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 16. 6. - Křest knihy Ztracená vlast. Ves v českém Krušnohoří. Orasín a okolí. (Oblastní muzeum Chomutov; 16:00)
- 17. 6. - Nejdecká pouť (náměstí Karla IV., Nejdek; začátek 9:50)
- 17. 6. - křest knihy Ztracená vlast. Ves v českém Krušnohoří. Orasín a okolí. (hřiště, Orasín; 12:00)
- 17. 6. - Pivní slavnosti (Františkánský klášter, Kadaň; 13:00)
- 16.–18. 6. - Perninský masakr – dřevosochání motorovou pilou (parkoviště Nejdecká ulice, Pernink)
- 1. 7. - Pout' na Mariánskou a slavnostní položení základního kamene kaple na Mariánské (kostel sv. Jáchyma a sv. Anny; Jáchymov; 11:30)
- 1. 7. - Country festiválek o páté (škvárové hřiště, Hroznětín; 17:03)
- 15. 7. - XXV. Country sešlost (westernové městečko, Vysoká Pec; 19:19–2:00)
- 15. 7. - 6. hřebečenský montánní výšlap (kostel sv. Vavřince, Horní Blatná; 10:00)

Z programu Lázně Jáchymov

- 20. 6. - Bád boys (Curie; 19:30)
- 22. 6. - Talkshow s Ivankou Devátou a hudebním hostem, harmonikářem Liborem Šimůnkem (Radium Palace; 20:00)
- 23. 6. - Harmonikové duo Renata & Josef Pospíšilovi (altánek v lázeňském parku; 15:00)
- 24. 6. - Oblíbený hudební, taneční a poslechový večer na venkovní terase (Radium Palace; 19:30–22:30)
- 27. 6. - Z opery do operety a muzikálu (Běhounek; 19:30)
- 29. 6. - Jen vzhůru vína číš (Radium Palace; 20:00)
- 30. 6. - Ledecká dudácká kapela (altánek v lázeňském parku; 15:00)
- 30. 6. - S tvojí dcerou ne (Dům kultury; 19:30)

Koncerty, divadla

- 22. 6. - Závěrečný koncert 182. koncertní sezóny KSO (Grandhotel Ambassador, Karlovy Vary; 19:30)
- 23. 6. - Zámecké divadlo: Stvoji dceroune (Zámecký park, Ostrov; 20:30)

Kolonádní koncerty KSO

- 20. 6. - ZUŠ Choir Melodie Horní Slavkov (Mlýnská kolonáda; 17:00)
- 23. 6. - ZUŠ Band - orchestr Základní umělecké školy Horní Slavkov/ Locket (Mlýnská kolonáda; 16:30)

Výstavy, přednášky

- 28. 6. - Zaniklá a znovuobjevená stará řemesla (Zámek Ostrov; 13:00–17:00)
- 29. 6. - Prof. Kateřina Charvátová – Václav II. (hrad Kadaň, 17:00)
- 20. 6. – 10. 9. - Když jsem šel z hub (kostel Zvěstování Panny Marie; vernisáž 17:00)
- 29. 6. – 3. 9. - Nepochopitelná struktura (Galerie umění, Karlovy Vary; vernisáž 18:30)
- 30. 6. – 10. 9. - Výstava hraček (Stará radnice, Ostrov; vernisáž 17:00)
- do 25. 6. - Jan Samec st. – Země zadumaná (Galerie umění, Karlovy Vary)
- do 25. 6. - Za tajemstvím plochy, výšky a hloubky – SČUG Hollar 1917–2017 výběr z grafických listů ze sbírek galerie (Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary)
- do 30. 6. - Jak se dělá muzeum? (Muzeum Karlovy Vary)
- do 16. 7. - Expozice – Současné mladé české umění (Letohrádek Ostrov)
- do 16. 7. - Dominik Lang – Site-specific instalace (Letohrádek Ostrov)
- do 25. 8. - Klub přátel fotografie KV – 100+1 okamžik (galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
- do 1. 9. - Ostrovské baroko/ Turistické zajímavosti Oberwiesenthalu (Dvorana zámek Ostrov)

Kina

- 17. 6. - Zpívej (kino Pernink; 18:00)
- 17. 6. - Velká čínská zeď (kino Jáchymov; 19:30)
- 21. 6. - Skokan (kino Jáchymov; 19:30)
- 24. 6. - Odvážná Vaiana: Legenda o konci světa (kino Jáchymov; 17:00)
- 24. 6. - Polina (kino Jáchymov; 19:30)
- 28. 6. - Z Paříže do Paříže (kino Jáchymov; 19:30)
- 1. 7. - Divoké vlny 2 (kino Pernink; 18:00)
- 8. 7. - Sirotčinec slečny Peregrinové pro podivné děti (kino Pernink; 18:00)

Sport

- 17. 6. - Duatlon s Petrou (Nové Hamry)
- 17. 6. - Xtri Ostrov – duatlon a triatlon pro děti, sprint triatlon pro veřejnost
- 18. 6. - Johann-Georg-Lauf (závod na kolečkových bruslích, Johanngeorgenstadt)
- 21. 6. - T-Mobile Olympijský běh (Ostrov)
- 24.–25. 6. - Rogaining MČR 2017 (Šindelová)
- 30. 6. – 1. 7. - Rock point Horská výzva 2017 (Boží Dar)
- 1. 7. - Sachsentrail im Erzgebirge (Sportpark Rabenberg)
- 1. 7. - Turnaj stará garda (Potůčky)
- 15. 7. - Kamil Trefil - triatlon pro veřejnost (Bublava)
- 15. 7. - Horský běh Perštejn - Klínovec
- 15. 7. - Turnaj v nohejbalu (Potůčky)

Karlovarské muzeum slaví 150 let novou expozicí

Karlovarské muzeum si v letošním roce připomíná 150 let od svého vzniku. Významné výročí bylo již v roce 2012 impulzem k myšlence vytvořit novou stálou expozici, která by odpovídala 21. století. Dřívější expozice sice byla doslova přeplněna unikátními sbírkovými předměty, způsob její prezentace však byl po více než čtvrt století zcela přežitý. Chyběly edukativní přesahy, kreativita a interaktivita.

Zcela nová, multimediální podoba stálé expozice, otevřená 20. dubna tohoto roku (viz též *Luft* č. 4/2017), přibližuje v šesti sálech v prvním patře historii města. Cesta se ubírá od Vřídla, unikátního přírodního fenoménu, přes založení lázní a vývoj lázeňské léčby až k proměnám architektury Karlových Varů, společenskému a kulturnímu životu lázeňského města a historii mezinárodního filmového festivalu. Druhé patro představuje přírodu a historii regionu od nejstarších dějin přes slavné období těžby rud a neméně významnou tradici cinařství a výroby skla a porcelánu. Závěr expozice je věnován dramatickému 20. století. Exponáty jsou doplněny mnohými multimediálními prvky.

Čtyři muzea

V minulosti existovala v Karlových Varech čtyři muzea a všechna významnou měrou přispěla k základnímu sbírkovému fondu muzea současného. Každé však vzniklo v jiné době. Prvním muzeem bylo

Sál přírody a archeologie

soukromé Muzeum pamětihodností v domě Meerfräulein (dnes dům U Dvou mořských panen) na Staré louce. Založil ho sběratel uměleckých předmětů Anton Pitroff roku 1867, který po celý život sbíral umělecko-historické předměty jak obecné provenience, tak i artefakty vztažené k dějinám Karlových Varů. Pitroffova sbírka je základem všech následujících muzejních prezentací města až do současnosti, velká část předmětů z jeho sbírek je dnes ve fondu Muzea Karlovy Vary. Jde především o plastiky, veduty, obrazy, cín, porcelán a sklo.

Proto Muzeum Karlovy Vary slaví v tomto roce zmíněné výročí.

Dalším muzeem bylo Městské muzeum, jež vzniklo po roce 1870, přesný rok není známý. Karlovarští patrioti rodícímu se muzeu průběžně darovali četné umělecko-historické předměty, a tak sbírky rychle rostly. Z prvotního sídla v Lázních III se muzeum několikrát stěhovalo, od roku 1949 sídlilo na Zámeckém vrchu č. p. 22. V roce 1968 byl dům pro nevalný technický stav zbořen a až v roce 1987 byla otevřena nová muzejní expozice na Nové louce 23 v objektu bývalého okresního hejtmánství, kde sídlí dodnes.

Koncem 19. století vzniklo Muzeum karlovarského střeleckého spolku v hotelu Národní dům. Střelecká společnost měla starou a slavnou tradici. Ve svém muzeu chovala vzácnou sbírku palných zbraní, terčů a písemností ze své historie. V roce 1939 bylo v důsledku nacistických nařízení střelecké muzeum včleněno do Městského muzea.

Čtvrtým muzeem bylo soukromé Muzeum Dr. Karla Bechera v domě Zlatý klíč v Lázeňské ulici. Na počátku 20. století jej založil lázeňský lékař a vášnivý

**Zakladatel prvního muzea
– sběratel Anton Pitroff**

sběratel carlovarensisí Karl David Becher, potomek slavného karlovarského doktora Davida Bechera. Velkou část Becherových sbírek získalo ve 30. letech 20. století Městské muzeum.

Nakolik je nová expozice důstojným příspěvkem Karlovarského muzea ku 150 letům existence, mohou návštěvníci posoudit sami. Dosavadní velmi kladné ohlasy v návštěvní knize přinášejí všem, kdo se na realizaci podíleli, jen samou radost.

Lenka Zubačová

Nová expozice

„Vila Heinrich Hájek – Retromuzeum Nejdek

Vždy, když mám začít psát, je to těžké. Jak psát o pocitech, o téměř splněném snu, o respektu a pokoře... Jak říct či pospat něco, co na počátku nemělo ani tvar, snad ani podstatu.

Jsem kladenským rodákem, a přesto mě osud zavál do těchto krajin, které se mi staly domovem. Vyrůstal jsem na Pozorce, která mi přirostla k srdci a je součástí podkrušňohorského městečka, jež pro mnoho lidí může znamenat jen město na mapě, anebo také domov. Mluví o Nejdku. O městu, jež mě v mladých letech příliš neoslovovalo, a jako bych měl boty z toulavého telete, vždy jsem si říkal, že tu zůstat nechci. „Odříkaného chleba největší krajíc,“ jak se říká. A právem. Je tomu jen pár měsíců, co jsem si pořídil dům, jehož duše je nepopsatelná a který stojí právě ve zmíněném Nejdku.

Prvorepubliková vila, postavená v roce 1927, byla zformována univerzálním dekorativním stylem art deco spolu se silným vlivem kubismu. Tato již devadesátiletá dáma byla převážně doktorskou vilou... Většina jejích obyvatel byla místními doktory, které nesmím zapomenout zmínit. Prvním byl MUDr. Leo Reinelt, který po 18 letech života v Nejdku musel do odsunu. Byl ovšem nejvýznamnější, neboť právě on nechal tuto vilu postavit. Dalším doktorem byl MUDr. Jan Eckstein, kterému byl dům

přidělen, a jakožto lékař v pohraničí byl jeho majitelem od roku 1945. Po pouhých třech letech byl přeložen do Rychnova nad Kněžnou, a tak vila opět změnila svého majitele. Tím byl, a mnozí si ho stále pamatují, MUDr. Jindřich Hájek, který se stal i vedoucím nejdecké polikliniky.

Doktorská historie skončila v roce 1991, kdy vilu zakoupili manželé Hrachovcovi, kteří ji mnohými opravami, a to v některých případech velmi rozsáhlými, vrátili do původního stavu, ale přidali i některé moderní prvky. A pak jsem tu já. Nový majitel. Do dnešních dní mi to stále přijde zvláštní. Jako malý, když jsem chodil na poštu anebo šel okolo, jsem si ji prohlížel a říkal si: „Kdo tohle koupí?“ Osud je někdy vážně vtipálek.

Přiznám se, že koupit ji nebyl úplně tak můj nápad. Právě osobitý ráz této vily oslovil v regionu uznávaného sběratele a badatele, který vlastní rozsáhlou sbírku. A já zmínil, že v tak nádherné prvorepublikové vile by bylo skvělé otevřít muzeum. Proto jsme se s panem Sýkorou spojili a jsme tam, kde jsme. Celé spodní patro je věnováno muzeu a den slavnostního otevření se nekompromisně blíží. Vybrali jsme si oblíbenou slavnost nejdeckého obyvatelstva, tedy Nejdeckou pouť, a v ten den zahájíme provoz Retromuzea. Muzeum nabídne nejen

expozici socialistického retrace a expozici historie vývoje vývozu minerální vody (Mattoni – Krondorf), ale také expozici věnovanou této prvorepublikové vile a jejím majitelům.

Jak jsem již psal na začátku, je těžké psát o pocitech, zvláště těch, které nyní pociťuji. Ať je to vzrušení, že vytváříme něco krásného, anebo radost, že člověk dosáhne splnění vlastního snu. Je spíše těžké předat to vní-

mání, tu pokoru a úctu k téměř sto let staré nemovitosti anebo k historickým událostem či předmětům. Přesto se rád o to pokusím, aspoň jako průvodce Retromuzea. Rádi přivítáme zvědavce, zájemce o historii či kohokoliv jiného, kdo si chce zavzpomínat, kdo chce předat a podělit se o své vzpomínky a sny... A společně si historii nejen připomenout, ale najít v ní i poučení skryté.

Ladislav Štrosner

Adresa:	Poštovní 823, Nejdek 36221
Slavnostní otevření:	17. červen 2017 (vstupné zdarma)
Telefon:	+420 737 830 472
E-mail:	muzeumnejdek@post.cz
Facebook:	www.facebook.com/RetromuseumNejdek/

Jáchymovské peklo 2017

Bývalý političtí vězni uctili památku svých kamarádů

Letos se členové Konfederace politických vězňů České a Slovenské republiky sešli už poosmdvacáté, aby si připomněli bezpráví, které na nich bylo páčáno. Už 26. května odpoledne položili květiny a věnce u památníků v Horním Slavkově a u Věže smrti v Dolním Žďáru a uctili tak památku svých spoluvězňů. Komunistický režim po roce 1948 v trestaneckých táborech internoval mnoho duchovních, intelektuálů i politicky nepřizpůsobivých občanů, kteří za nelidských podmínek pracovali v uranových dolech. Řada z nich přitom přišla

o život a dalším tvrdá práce a radioaktivní záření podlomily zdraví.

Hlavní část akce se tradičně konala v sobotu v Jáchymově. V 9 hodin začala mše, kterou celebroidal emeritní biskup František Radkovský z Plzně. Při následném slavnostním shromáždění na prostranství před kostelem vyzvali přítomní politici a zejména bývalí vězni k tomu, abychom ve všech oblastech života hájili svobodu jako nejvyšší hodnotu. Mnozí řečníci také připomněli zásluhy dlouholeté předsedkyně Konfederace politických vězňů MUDr. Naděždy

V táborech byli internováni i skauti, junáci. Jejich památku uctila i nejmladší generace této organizace

Kavalírové, která zemřela 20. ledna letošního roku ve věku 93 let, a v duchu jejího odkazu vyzvali k pokračování v boji za svobodu a proti pronásledování. Generace přímých pamětníků stárne a v brzké době už nebude moci předávat své zkušenosti dalším generacím, proto je důležité prostřednictvím výstav a přednášek připomínat tuto temnou kapitolu české historie, jež se nikdy nesmí opakovat. Působivý slavnostní akt byl zakončen českou a slovenskou státní hymnou.

text a foto: Ulrich Möckel

překlad: Roman Kloc

Památník po kladení věnců

Datschiburger Kickers opět v Nejdku

V sobotu 1. července od 17 hodin se na fotbalovém stadionu na Limnici v Nejdku uskuteční benefiční fotbalové utkání mezi veterány FK Nejdek a týmem Datschiburger Kickers z Augsburgu, jehož výtěžek bude určen postiženým dětem.

Existence týmu Datschiburger Kickers, který vznikl v roce 1965, byla spojena se jménem Maxe Gutmanna, dlouholetého kapitána, prvního předsedy a čestného člena. V dresu mužstva se objevily i někdejší známé tváře německého fotbalu jako Helmut Haller, Sepp Maier a Gert Fröhlich, další sportovci,

místní prominenti z Augsburgu a hvězdy showbyznysu. Mužstvo sehrálo více než 300 utkání, výtěžek pro sociální účely činil přes 1,5 mil. eur.

Datschiburger Kickers hráli na české půdě již v Karlových Varech (1992) a v Nejdku (1995, 2000, 2013). Nejdečtí fotbalisté s nimi změřili síly v roce 2014 v Augsburgu. Výtěžek ze všech fotbalových utkání plynul ve prospěch potřebných osob, většinou postižených dětí.

Přijďte se bavit sportem a zároveň podpořte dobrou věc!

Pavel Andrš

Slavnostního výkopu na nejdeckém fotbalovém hřišti se v roce 1995 zúčastnil i bývalý olympionik Emil Zátopek (pátý zleva)

Alexander Wüst aneb kousek abertamské paměti

V historii snad každé krušnohorské obce najdeme významné osobnosti. Abertamské dějiny a nakonec i tvář celého městečka tak, jak ji známe dnes, tvořili na přelomu 19. a 20. století hlavně podnikatelé v rukavičkářství, kteří dávali obživu obyvatelům širokého okolí. Žily tu však i jiné osobnosti, které měly dar dění okolo sebe zaznamenat, popsat či vyfotografovat. Mezi ně patřil v té době vedle faráře Endta, zapáleného kronikáře, také Alexander Wüst, místní fotograf a autor knihy 25 veselých historek z Abertam.

Alexander Wüst se narodil 31. října 1858 v Abertamech. Není bez zajímavosti, že jeho přesné datum narození nám donedávna nebylo známo. Wüst píše ve své knize, vydané prvně v roce 1937, že si ji nadělil k osmdesátým narozeninám. O životě autora samotného se toho moc neví, a tak se v nemnoha záznamech o něm uvádí pouze rok narození 1857, odvozený právě od data vydání jeho knihy. Až podle matričních knih zpřístupněných v poslední době na internetu se však i tuto malou záhadu podařilo objasnit. Z matričních záznamů lze vyčíst, že Alexandrovým otcem byl majitel domu v Abertamech Johann Wüst. Maminka Pauline, rozená Krausová, byla ženou v domácnosti. Dále záznam uvádí, že se Wüst narodil v domě č. p. 12 jako manželské dítě a byl pokřtěn jako katolík.

Obyvatelé Abertam byli v té době spíše chudí, rukavičkářství bylo ještě v plenkách. Lze se tedy domnívat, že ani rodina Alexandra Wüsta nebyla nikterak majetná. Z jeho povídek je však zřejmé, že si již jako malý, a to i díky své babičce, vytvořil velmi silný vztah k místu, kde se narodil. Ze stejného zdroje se také dovídáme, že už v útlém věku býval ministrantem v místním kostele. V této souvislosti se Wüst zmiňuje například o tom, jak do Abertam přijela kolem roku 1870 misie tří jezuitů, což byla tehdy velká událost.

Wüst navštěvoval školu v rodných Abertamech. Poté se vyučil fotografem a na abertamské hlavní ulici (dům přistavený k hotelu Uran) si otevřel jeden z prvních krušnohorských ateliérů. Tady zpočátku vytvářel hlavně portréty a skupinové fotografie, které, stejně jako jeho současníci, lepil na karton a posléze prodával. Skleněné fotodesky pak ještě nějakou dobu uchovával kvůli dodatečným

objednávkám. V té době si přivydělával také výrobou speciální abertamské limonády. Dne 31. ledna 1892 se Alexander Wüst oženil s dcerou již zemřelého krajčáře Adalberta Krause, Albertine Annou Krausovou. Snoubence oddal tehdejší místní farář Johann Endt. Vzhledem k tomu, že novomanželé byli ze širšího příbuzenstva, museli před svatbou požádat o dispens (svolení) nejen na farním úřadě v Abertamech, ale i Jáchymově a Praze. Třináctého dubna 1893 se jim narodil syn Alexander. Rok nato, 22. dubna 1894, se páru narodil další syn Werner, který ovšem v roce 1895 zemřel.

S rozvojem turistiky v Krušných horách se objevili první zájemci o fotografické pohlednice. Alexander Wüst se ukázal být pokrokovým mužem a ještě před 1. světovou válkou začal

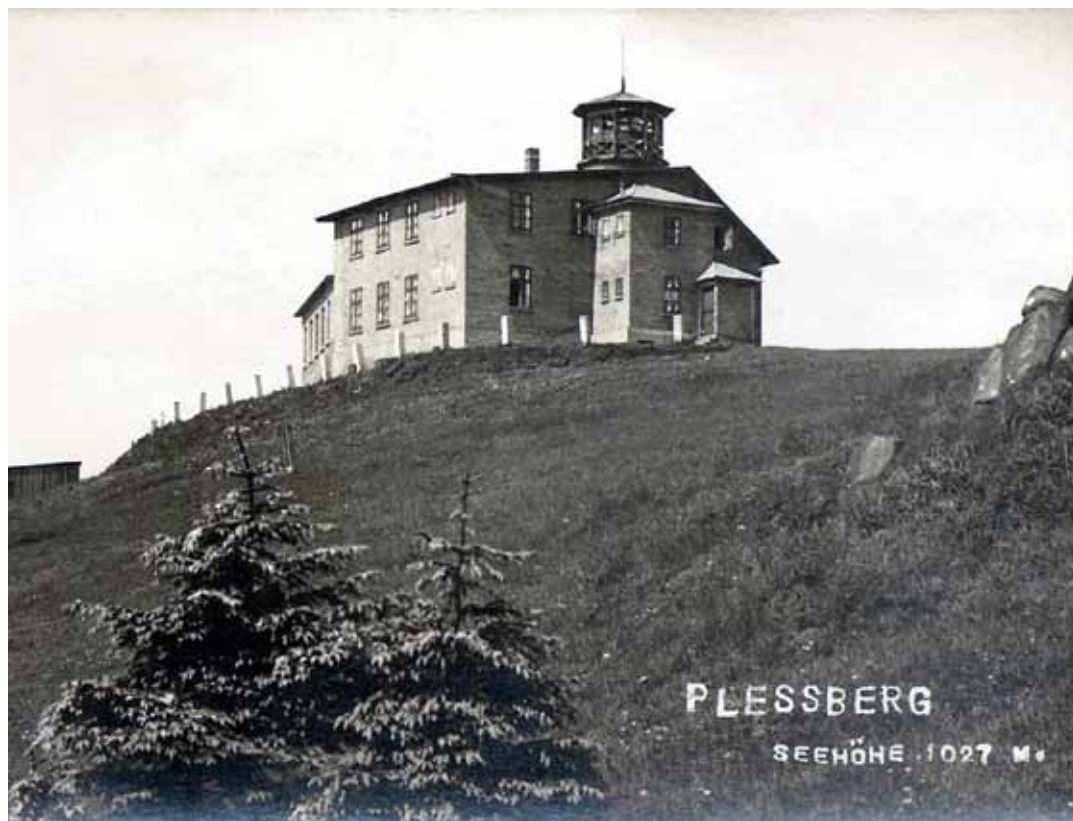
vytvářet a prodávat krajinářské snímky Abertam a okolí, na nichž se snažil zachytit i místní obyvatele. Díky jeho práci dnes víme, jak vypadaly tehdejší turistické cíle, jako jsou Plešivec, Modesgrund nebo Pstruží. Wüstovy krajinářské fotografie patří zpravidla k nejstarším fotografiím, jež jsou z Abertam a okolí známé, patří proto k ceněným sběratelským kouskům. Rupert Fuchs, další známý krušnohorský fotograf, začal Krušné hory fotografovat až počátkem 20. let minulého století.

Po sedmdesátém osmém roce života se Alexander Wüst rozhodl, že sepiše své vlastní zážitky a to, co v průběhu života slyšel vyprávět lidem ve svém okolí. Jak píše v předmluvě své knihy, vybral si však pouze příběhy humorného rázu. Za spisovatele se nepovažoval, kniha pro něj byla

Alexander Wüst

pouze nesmělým pokusem, který mu diktovala velká láska k rodnému kraji. Knihu napsal s nadhledem člověka, jenž je již na konci životní cesty. Místní lidi, zvyky a kraj, kde žil, dovedl popsat opravdu humorně a detailně. Stejně tak, jak to uměl na svých

Plešivec na Wüstově fotografii z roku 1927

fotografiích. Knihu 25 veselých historek z Abertam, psanou v místním specifickém nářečí, vydal Wüst vlastním nákladem v roce 1937 krátce před svými 80. narozeninami. Fotografický ateliér vlastnil až do roku 1945. V roce 1946 byl odsunut do Bavorska, kde ve věku 88 let umírá.

Jak již bylo řečeno, Alexander Wüst se nepovažoval za žádného spisovatele. Postupem času, kdy odejdou i poslední abertamští rodáci, kteří mluví abertamským nářečím, se však jeho útlá knížečka stane jedním z mála dokladů této velmi specifické mluvy. Kniha je také zdrojem

mnoha historických, náboženských či etnografických reálií. Krušnohorský spolek Abertamy si dal za cíl toto dílo zachovat. V roce 2007 tak vydal reedici knihy, která obsahuje Wüstův originál, český překlad a překlad do spisovné němčiny. Kniha má v rámci regionu úspěch, proto se v současnosti zvažuje její druhé vydání. Jak kniha 25 veselých historek z Abertam, tak i fotografické dílo Alexandra Wüsta se i vzhledem k dalším dějinným událostem staly cennou součástí historie a paměti města Abertamy i obyvatel, kteří zde žili.

Lenka Löfflerová

Johann Krakl na snímku Alexandra Wüsta z roku 1913 (zapůjčil Gerhard Krakl)

Svatební fotografie z Wüstova ateliéru (zapůjčil Gerhard Krakl)

Po stopách abertamského rodáka Alexandra Wüsta

Pojďme se vydat městem Abertamy i jeho blízkým okolím po zajímavé naučné stezce inspirované humoristickou knihou tamního rodáka Alexandra Wüsta „25 veselých historek z Abertam“. Kniha byla původně psána v místním dialektu. V nedávné době došlo k její reedici, v níž jsou kromě původního nářečí povídky zároveň uvedeny ve spisovné němčině a v českém jazyce. Ať už s knihou, či bez ní můžeme vyrazit po přibližně 4 km dlouhé stezce, která nás provede nejzajímavějšími místy. Na 17 informačních tabulích se můžete seznámit s historkami a pověstmi z 19. a počátku 20. století.

Stezka začíná ve spodní části abertamského náměstí. Každé zastavení je oživeno nápaditými kresbami významného kreslíře Pavla Raka a dobovými či současnými fotografiemi. Nejinak je tomu i u prvních tabulí, kde se dozvídáme informace o hlavní dominantě okolí – o Plešivci. Alexander Wüst patřil mezi vrstevníky lidí, kteří se zasadili o to, aby na vrcholu kopce byla na konci 19. století postavena rozhledna, čímž se Plešivec stal vyhledávaným cílem. Dále nás stezka vede z kopce směrem ke hřbitovu, kde je umístěna další informační tabule s úryvkem z knihy. Samozřejmě jak jinak než s veselou povídkou ze hřbitova.

Okružní cestou po horských loukách se dostaneme do ulice Rybníčná s další informační tabulí a následně vystoupáme na sever obce až k haldě hlušiny zbylé zde po těžbě uranu. V těchto místech nás tabule úryvkem z knihy za-

Mapa naučné trasy

Začátek naučné stezky

svěcuje do hornického řemesla a těžkého života horníků. Naučná stezka vede dál na sever k místu, kde nedaleko stojí vodárna. Zde jsou umístěna hned dvě zastavení zaměřená na staré místní pověsti. Například o tom, co udělal pánbůh s přebytným kamením, a taky se můžete dozvědět, kde bydlí čert.

Od tohoto místa se stezka vrací zpět do východní části obce, kde se u domu Chiba autoři stezky zaměřili na historii rukavičkářství. Původní majitel domu

Alois Chiba patřil k zakladatelům místního rukavičkářství a i o něm se Alexander Wüst zmiňuje ve své knize povídek.

Okolo bývalého koupaliště nás trasa dovede do míst, kde kdysi stál tzv. Dolní mlýn. Zajímavostí tohoto místa je, že v těchto klimatických podmínkách nemají mlýny prakticky žádné opodstatnění. Obilí se do nich zřejmě muselo dovážet z nížin. To už se však podle značek obracíme zpět do centra a okolo kostela nás stezka zavede na ná-

Tabule o abertamských školách

městí, kde se u místní fary z tabule dozvíme o faráři, který si postavil na své farní zahradě tělocvičné nářadí. Na něm pak učil kluky s děvčaty, k nevoli dospělých, tělocvik.

Další zastavení je u domu, kde Alexander Wüst provozoval svůj fotoateliér. Na tabuli nechybí ukázka jeho tvorby. Naučná trasa pak končí u nedaleké místní základní školy, kde si lze opět přečíst úryvek z knihy Alexandra Wüsta o tom, co se ve škole naučil. Například, že Angličané mají nejvíc lodí, protože jim patří území

v různých končinách světa, a protože na těch lodích potřebují hodně provazů, mají jich také nejvíce.

Díky Alexandru Wüstovi, který mimo jiné vyráběl speciální abertamskou limonádu, se podařilo zachovat množství fotografií města a okolí. A díky jeho knize se podařilo zaznamenat běžný život tak, jak na rozhraní 19. a 20. století vypadal. Naučná trasa je dobrým nápadem, jak tuto historii ještě více přiblížit návštěvníkům obce.

Martin Liška

Plešivec nad Abertamy

Projekt žáků pátých tříd ZŠ Nejdek, Karlovarská Narozeninová cesta na Pajndl

Mezi stromy bez zrakové kontroly

Je krásné ráno prozářené slunečními paprsky a před budovou naší školy netrpělivě čeká na 250 účastníků Narozeninové cesty na Pajndl. Jsou jimi všichni žáci 1. stupně, paní učitelky a vychovatelky. Každý rok připravují žáci pátých tříd projektový program pro své mladší spolužáky a letos se rozhodli v Mezinárodní den dětí popřát krásné kamenné krasavici – rozhledně Pajndl – k jejímu výročí 120 let od postavení.

Nejprve jsme se na chvíli vrátili do roku 1897 a v krátkém divadelním představení žáků se podívali, jak to asi vypadalo na návsi Nejdku v době dokončení rozhledny. Pak již začíná výprava na Tisovský vrch.

Žáky 1. až 4. ročníků rozdělujeme do osmičlenných týmů, vždy dvojice z každého ročníku. Dvojice žáků pátých ročníků jsou jejich kapitáni, poradci i pomocníci. Cesta k rozhledně rozhodně není jednoduchá. Týmy čeká několik zastávek, při nichž postupně členové získávají potřebné informace a indicie pro dořešení hádanky o historické situaci, která je čeká až na samotném vrcholu. První stanoviště je zaměřeno na spolupráci ve skupině a vzájemné poznání jednotlivých členů. Druhé stanoviště seznamuje žáky s pocitem při chůzi bez zrakové kontroly. Zavázané oči šátkem (nebo jen zavřené oči) jim znesnadňují chůzi mezi stromy. Po trase je vede pouze papr-

sek – provázek, látka, síť..., ovšem i jejich kapitáni.

Na třetím stanovišti vytváří písmena z vlastních těl, a tím získají poslední pomocné slovo. Na Pajndl to není zas tak daleko jako do kopce. Kapitáni zařazují pro své mladší spolužáky další kratší přestávky, jež využívají pro vyluštění potřebných informací pomocí křížovek, přesmyček i šifer.

Konečně jsme až na Tisovském vrchu, ale co teď s těmi informacemi a slovy? Vracíme se zpět do roku 1897 – potkáváme dvě turistiky oděné v dobových oblecích. Aha, ony o této stavbě skoro nic nevědí. My jim můžeme vše říci, protože odpovědi na jejich otázky vlastně známe, vždyť jsme je získali právě během dnešní narozeninové cesty... Hurá a můžeme na rozhlednu po 114 schodech, poctivě je počítáme, jsme tu. Vidíme hodně daleko, je a tamhle je naše škola, ty jo, to jsme ušli pěkný kus cesty, to jsme dobří..., všichni jsme to zvládli.

Na zpáteční cestě nás čeká v restauraci Kukačka nanuková odměna, to je dobrota.

Abychom nezapomněli, děkujeme našim kapitánům, žákům pátých tříd, za pěkný den, žákům deváté třídy za přípravu a pomoc při činnostech na stanovištích.

Díky desetikilometrové túře teď už naši žáci vědí, kudy se vlastně na Pajndl jde a jak pěknou rozhlednu zde naši předkové

U školy

před 120 lety postavili. Někteří Nejdečané na Pajndlu nikdy nebyli, my jsme to našim projektem chtěli alespoň trochu napravit. Navíc Městská knihovna Nejdek vyhlásila k výročí Pajndlu vý-

tvarnou a literární soutěž „Naše rozhledna“, a tak se dětem bude mnohem lépe tvořit. Osłavy 120 let Pajndlu město Nejdek chystá na 1. září 2017.

Iřona Kolovská

Konečně na dohled od rozhledny

Horský běh Merklín – Plešivec

Start šestého ročníku v Merklíně

Již po šesté se podařilo, se stále rostoucí účastí závodníků, vyběhnout převýšení 485 m z Merklína (543 m n. m.) na Plešivec (1 028 m n. m.). První ročník závodu absolvovalo 54 běžců, z nichž jen minimum bylo z Abertam a z Merklína. Letos jich přišlo již 130, z toho

12 abertamských i pár merklínských. Účast i počasí tedy byly na jedničku. Skoro všichni byli odměněni, hlavně děti, za což patří velké poděkování Městskému úřadu Abertamy.

Již potřetí se stal celkovým vítězem Jakub Coufal, který překonal svůj rekord o 12 vte-

Celkový vítěz závodu Jakub Coufal

řin, za což dostal zvláštní prémii (poukaz na prohlídku štol Kryštof na Hřebečné a věcný dar). V ženách drží stále traťový rekord Ivana Sekyrová. Letošní celková vítězka Petra Nováková si proti loňsku trochu pohoršila, ovšem i jí patří obdiv za bravurní zvládnutí tratě. Také ji jsme po-

těšili poukazem pro dvě osoby do dolu Kryštof.

V dětských kategoriích nejvíce kraloval klub Triatlet z Karlových Varů, a to nejen umístěním, ale i účastí. Děti absolvovaly trať pohádkovou s cílem na Plešivci.

Eva Hejtmánková
foto: Ivana Pečimúthová

Neviditelní vítězové aneb lidé v pozadí

Byli jednou jeden bratříček a jedna sestřička, oba byli v lese jako doma, a když přišlo na lezení do korun stromů, aby zjistili, kde září světýlko ve tmách, těžko se dnes dopátráme, který byl nahore první. Oba totiž překypovali energií, do všeho se vrhali po hlavě a byli k nezastavení, pohyb se stal téměř synonymem jejich života. A tak nikoho asi nepřekvapí, že se z nich stali opravdoví zapálení sportovci. Nejmenovali se Jeníček a Mařenka, jak by se zpočátku lacině nabízelo, ale Michálek a Evička.

Vyrůstali v podhůří Krušných hor, v Hroznětíně, ale hory a jejich nádherná drsná příroda si je doslova přitáhly. Jejich světem se stal biatlon, v jehož zajetí nebo spíš objetí trávili oba svůj volný čas roky a roky. A protože ani jeden z nich neuměl dělat věci jen tak napůl, tak rovnou na celorepublikové úrovni. Zimní i letní biatlonové závody prokládali

crossy, a to všechno hlavně a pořád v náručí té kouzelné přírody, kterou naše země dostala do vlnku. Michal později ještě přidal triatlon. A vyhrávali, anebo také ne, čas se odvíjel v pevném rytmu po sobě následujících závodů a tréninků a závodů a tréninků...

Roky se sportem letí na plné pecky a s blížící se jupiterskou etapou života najednou často přestává člověku stačit jen brát, dřina a výkony, nasát atmosféru závodů, avšak také často nádherného prostředí okolo, potěšit se s kamarády a za týden ahoj na jiném místě a jiné trati. Michala mezitím osud pošoupl o kousek dál do horského údolí, do Merklína, a Evu ještě o pár stovek metrů nadmořské výšky výš, do Abertam. A tak i naši sourozenci jednoho dne zjistili, že je tu ještě nějaký neklid, byť číse sportovního života je naplněná až po okraj. Že by to chtělo se o tu krásu hor kolem, tolikrát zúročenou

Eva Hejtmánková se synovcem Martinem – čas na blbinky před startem

fyzickým vypětím, poměřováním sil nejen s ostatními, ale i sám se sebou, podělit. Doplnit ji o další rozměr. Zprostředkovat ji také ostatním, kdo o to stojí. Bez nároku na slávu a ocenění, zkrátka touha začít dávat.

Odtud pramení ta chvíle zrození dvou závodů, Merklínského duatlonu a horského běhu do vrchu Merklín – Plešivec. Dvou „dětí“ sourozenecké dvojice aktivních sportovců – Evy Hejtmánkové a Michala Landigy.

Kdo jenom trochu zná prostředí sportovních klání, dovede si představit, co všechno je zapotřebí připravit a kolik to stojí času a energie, aby všechno proběhlo hladce. A když se něco zašmodrchá, jaké to jsou nervy, občas i důvod k zasmání. Když už jsou ceny a diplomy rozdány, největší odměnou je radost účastníků ze setkání, odvedených výkonů i kouzelné krušnohorské přírody. A to je vlastně obrovské vítězství, i když není na první pohled vidět.

Kouzlo krušnohorské krajiny utváří samozřejmě příroda, dějiny, které ji procházely a poznamenaly, lidská sídla nebo poněkud drsnější podnebí, ale také lidé a jejich příběhy. Jsou jednou z mnoha vrstev celku, dílkem skládačky, jejímž výsledným obrazem je celkové naladění kraje. Za každou akci stojí v pozadí konkrétní lidé, jejich příběhy a jejich důvody, proč to či ono dělají. A to rozhodně stojí za to vydvihnout do našeho vědomí, možná i to krajinu proměňuje k lepšímu.

Ivana Pečimůthová

Michal Landiga to má pod kontrolou

První vzpomínkový výšlap na Štajn

Dramatizace krušnohorského románu Cejch měla v chebském divadle premiéru 14. února 2015 a na repertoáru je dodnes. Na tom, že někdy společně vyrazí do míst, kam je děj románu zasazen a která Zdeňka Šmída k jeho napsání inspirovala, se herci se synem a manželkou autora dohodli hned po premiéře. Nápad uskutečnili o více než dva roky později, 28. května 2017.

I přes prakticky nulovou publicitu akce se ve Vysoké Peci sešlo zhruba třicet účastníků: herců nebo dalších pracovníků chebského a karlovarského divadla, pří-

buzných a přátel Zdeňka Šmída (1937–2011) i několika místních obyvatel, kteří se o akci dověděli víceméně náhodou. Spisovatelův syn Darek Šmíd pak skupinku od penzionu Sportka vedl vzhůru k chatě, kterou Zdeněk Šmíd před lety postavil a kde značnou část známého románu i napsal, a poté i na krátký okruh kolem chaty.

Cestou Darek Šmíd s Hanou Šmídovou vyprávěli nejen o okolnostech vzniku Cejchu, ale zavzpomínali i na různé střípky z autorova života či na to, co tu sami zažívali. Ukázali například, odkud a kam

vedly různé zkratky a kde se nacházela bobová dráha, kterou spisovatel stavěl pro své děti, když byly ještě malé a krušnohorské zimy obzvláště kruté. Hlavně herci, účinkující v dramatizaci Cejchu, si cestu užívali, nasávali atmosféru a jejich četné dotazy i spontánně pronášené repliky svědčily o tom, že na ně místo silně zapůsobilo.

Nejhlubší dojmy zřejmě ve všech zúčastněných zanechala zastávka u předobrazu románového Štajnu – velkého hranatého kamene, na němž Zdeněk Šmíd často sedával. Zde přítomní připili památce

Zdeňka Šmída a připomněli si tak i jeho nedávné nedožití osmdesáté narozeniny. Tam také padl návrh na pravidelné opakování akce, který byl jednomyslně přijat, dokonce byl navržen i termín, který si případní zájemci mohou předběžně poznamenat – 29. května 2018 v 10 hodin před „Sportkou“ ve Vysoké Peci. Ale rok je přece jen dost dlouhá doba, raději si to pak ještě ověřte na stránkách www.zdeneksmid.cz, kde najdete i další informace o tomto známém spisovatel.

Roman Kloc
foto: Darek Šmíd

Německo-české setkání cyklistů na Karlově stezce

Velké oblibě se u milovníků cyklistiky těší nejen Karlova stezka sama, ale s pozitivními ohlasy se setkává i německo-české setkání cyklistů v průmysku Jelení přímo na hranici mezi Oberwildenthalem a Jelením. Akce, jež byla zpočátku myšlena pouze jako slavnostní otevření cyklotrasy mezi Aue a Karlovými Vary, se díky velkému zájmu německých a českých cyklistů uskutečnila letos již potřetí.

Nebylo to jen příjemné jarní počasí, co přilákalo během dne do průmysku Jelení podle odhadu přítomných novinářů na tisícovku cyklistů, kteří startovali během dopoledne z obcí podél Karlovy stezky. Vše začalo úderem 11. hodiny, kdy začala hrát dechová kapela hasičského spolku Carlsfeld.

Celý prostor se rychle zaplnil milovníky cyklistiky všech věkových kategorií. Ti se ihned začali zajímat o nabídku informačních center a stánků s občerstvením. Přibližně 200 míst připravených pod stanem přichodí rychle obsadili, a tak organizátoři narychlo zajistili a postavili další místa k sezení. Předtím, než ve 13 hodin začala hrát country kapela Bugr Band z Nejdku, pozdravili přítomné pánové Uwe Staab, předseda zájmového sdružení Muldentalradweg, a Lubomír Vítek, starosta města Nejdek a zástupce projektu Karlova stezka II.

Obyvatelé obou zemí přitom seděli pospolu a vychutnávali si uvolněnou atmosféru. Obdivné pohledy všech budili členové spolku historických kol z Ostrova. Ti přijeli v dobovém oblečení na láskyplně udržovaných kolech z první poloviny 20. století.

Skvělou tečkou nakonec byla kapela Bankrot z Nejdku, která všem přichodím zpříjemnila závěr povedeného německo-českého setkání. Závěrem nezbyvá než poděkovat všem návštěvníkům, organizátorům, podporovatelům a pomocníkům!

Akce se uskutečnila za podpory zájmového spolku Muldentalradweg a dalších partnerů přeshraničního projektu Karlova stezka II – Další rozvoj a pokračování Karlovy stezky. Projekt je financován Evropskou unií z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

Holger Pansch
překlad: Lenka Löfflerová
foto: Karel Vozáb

Kapela z Carlsfeldu

Přehlídka kol účastníků setkání

Z cyklistické historie

Oficiální přivítání

Deutsch-tschechisches Radlerfest auf der „Karlsroute“

Nicht nur die „Karlsroute“ selbst erfreut sich seit ihrer Eröffnung großer Beliebtheit, sondern auch das deutsch-tschechische Radlerfest auf dem Hirschenstander Pass (direkt an der Grenze zwischen Oberwildenthal und Jelení). Was ursprünglich nur als Eröffnungsveranstaltung für die Radroute zwischen Aue und Karlovy Vary gedacht war, erlebte aufgrund des großen Zuspruchs von deutschen und tschechischen Radfahrern dieses Jahr seine 3. Auflage. Bei bestem Frühlingswetter fanden sich im Laufe des Tages rund 1000 Besucher ein (Schätzung der anwesenden Presse).

Mit Beginn des Festes um 11 Uhr sorgte die Feuerwehrkapelle

Carlsfeld für schwungvolle musikalische Unterhaltung. Schnell füllte sich der Festplatz in 937 m Höhe mit deutschen und tschechischen Radfahrern jeden Alters. Diese machten rege vom Angebot der aufgebauten Informationsstände Gebrauch und versorgten sich an den verschiedenen deutschen sowie tschechischen Imbiss- und Getränkeständen. Die rund 200 Sitzplätze unter dem Zeltdach waren schnell belegt, sodass kurzfristig weitere Sitzgelegenheiten herbeigeschafft und aufgebaut wurden. Bevor ab 13 Uhr die Kapelle „Bugr Band“ aus Nejdek mit Countryklängen für Stimmung sorgte, begrüßten Uwe Staab (Vorsitzender Zweckverband „Muldentalradweg“)

sowie Lubomír Vitek (Bürgermeister Stadt Nejdek) als Vertreter des Projektes „Karlsroute II“ die Gäste. Zu diesen gehörten auch die Teilnehmer der Radtouren, die am frühen Vormittag in verschiedenen deutschen und tschechischen Orten entlang der „Karlsroute“ zum Veranstaltungsort gestartet waren. Anschließend saßen Radfahrer beider Länder beisammen und genossen die entspannte Atmosphäre. Die interessierten Blicke der Gäste zogen dabei immer wieder die Mitglieder des Vereins historischer Fahrräder aus Ostrov auf sich. Diese stellten nicht nur die liebevoll gepflegten Fahrräder aus der 1. Hälfte des 20. Jahrhunderts zur Schau,

sondern waren zudem auch selbst im Stile jener Zeit gekleidet. Die Kapelle „Bankrot“ aus Nejdek bildete schließlich den musikalischen Abschluss eines wiederum gelungenen deutsch-tschechischen Radlerfestes. Ein großes Dankeschön an alle Besucher sowie die Veranstalter, Unterstützer und Helfer!

Die Veranstaltung wurde durchgeführt vom Zweckverband „Muldentalradweg“ und weiteren Partnern des grenzübergreifenden Projektes „Karlsroute II – Weiterentwicklung und Fortführung der Karlsroute“. Dieses wird gefördert von der Europäischen Union aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung (EFRE).

S parní lokomotivou na hřeben Krušných hor

Pod názvem „Po stopách horníků ze Schneebergu“ zvalo schwarzenberské železniční muzeum na mimořádnou jízdu ze Schneebergu do Horní Blatné, která se konala 27. května. Zvláštností této jízdy byl fakt, že vlak táhla parní lokomotiva řady 52. Cílovou stanicí bylo nejvýše položené nádraží v Krušných horách a druhé nejvýše položené

nádraží v České republice – tedy Pernink s nadmořskou výškou 902 m, kde byla lokomotiva pro zpáteční cestu přepřažena na druhý konec vlaku.

V Horní Blatné navštívili mnozí cestující muzeum, kde se seznámili s historií dolování v tomto kdysi saském horním městě, kterou do značné míry ovlivnili i horníci ze Schneeber-

gu. Četní příznivci parní trake z Čech i Německa využili tuto příležitost k tomu, aby si zblízka prohlédli 84 tun vážící nákladní lokomotivu vyrobenou v roce 1943 a prozkoumali i stanoviště strojvedoucího. Tato německá lokomotiva je známá i v Čechách, Československé státní dráhy svého času provozovaly zhruba 180 těchto strojů, označovaných

jako řada 555.0. V letech 1958 až 1962 pořídily ČSD dalších sto strojů řady 555.2.

Po přepřažení lokomotivy v Perninku se zhruba v 18:15 hodin na hřebeni Krušných hor ozval dnes už neobvyklý hvizd parní píšťaly, který oznamoval, že vlak vyrazil na zpáteční cestu.

Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc

V železniční stanici Horní Blatná

Na trati z Horní Blatné do Johanngeorgenstadtu

Nové číslo Krušnohorských novin

Zajímavosti nejen o 500. výročí mosteckého kostela

Krušnohorský Luft referoval již v říjnu 2016 o obnoveném periodiku „Krušnohorské noviny“, které se stejně jako jejich předchůdce – noviny „Erzgebirgs-Zeitung“ (vydávané mezi lety 1880 a 1943) zaměřují na vlastivědná témata z oblasti Krušnohoří a Českého středohoří. Obnovené Krušnohorské noviny vycházely po dva roky jako občasník, ale od roku 2017 se již stávají periodikem vycházejícím pravidelně 15. května a 15. listopadu. Letošní jarní číslo se nese v duchu 500. jubilea položení základního kamene dnes již přesunutého kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě. Přináší však i řadu dalších témat.

Už od roku 2015, kdy litvinovská redakce vedená Českojiřetinským spolkem – spolkem pro oživení Krušnohoří vydala první české číslo Krušnohorských novin, navazující na řadu „Erzgebirgs-Zeitung“, prolínalo se tímto obnoveným vlastivědným časopisem téma mimořádné železnice Most – Moldava – Freiberg. Tato trať, známá také jako „Moldavská dráha“ či „Teplický Semmering“, si roku 2015 připomínala 130. výročí plného zprovoznění. Tehdy se na ni zaměřovala pozornost veřejnosti rovněž díky vydání příležitostné známky České pošty s motivem této krušnohorské trati.

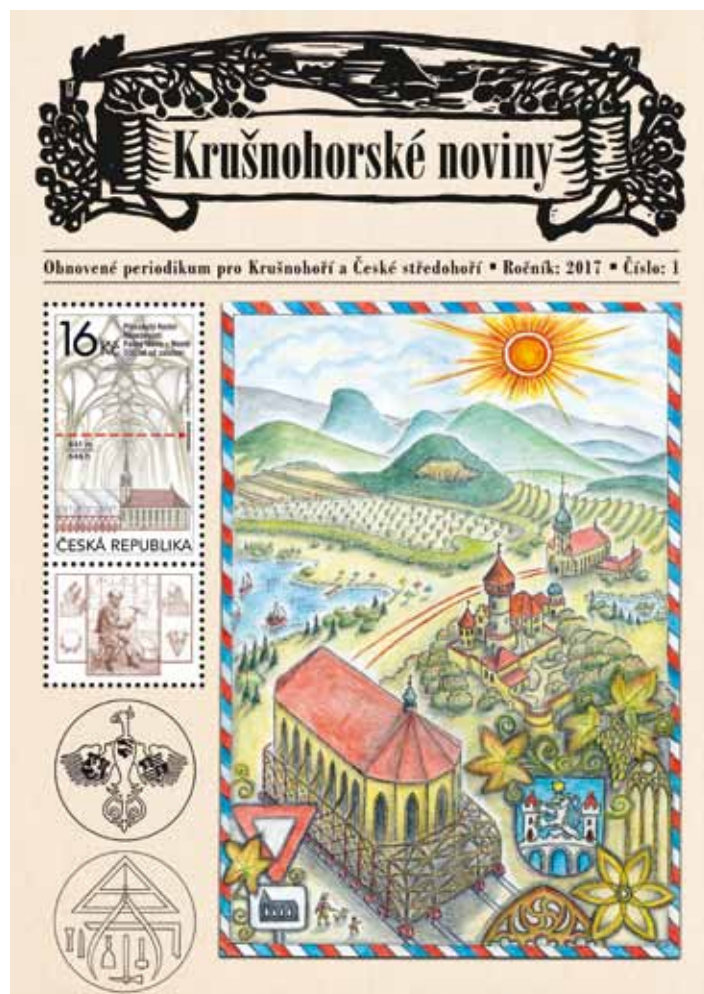
Málokdo v té době tušil, že ještě v tom samém roce na podzim bude Správa železniční dopravní cesty likvidovat některé historické objekty, které byly ještě na jaře kulisou oslav. S o to větší starostí přináší Krušnohorské noviny informace o důsledcích dlouhodobé neúdržby trati (kulturní památky), která skončila letos v březnu přerušením provozu v horském úseku. Díky spolupráci Krušnohorských novin se mohli čtenáři Krušnohorského Luftu dozvědět nejpodstatnější informace o problému již dubnovém čísle Luftu. Vedle tlaku obcí přispěly nepochybně i články v obou periodikách a na souvisejících webových prezentacích k tomu, že ministerstvo dopravy po dlouhém přeshlapování závěrem května nakonec přislíbilo obnovení provozu nejpozději k 10. prosinci 2017.

Nosným tématem letošního květnového čísla Krušnohorských novin je pětisetleté výročí unikátní perly podkrušnohorské architektury – gotického kostela v Mostě. I letos na podnět vydavatele Krušnohorských novin (Českojiřetinského spolku – spolku pro oživení Krušnohoří) vychází poštovní známka, jež bude v České republice i ve světě prezentovat Krušnohoří. Je to v pořadí již třetí úspěch

stejněho navrhovatele (po vydání poštovní známky k 50. výročí vodního díla Fláje, která vyšla v roce 2013, a poštovní známky ke 130. výročí moldavské dráhy z roku 2015). Dne 15. srpna 2017 uběhne 500 let od chvíle, kdy město Most položilo uprostřed spáleniště základní kámen nového chrámu. Ten jako jeden z mála historických objektů přežil honbu za těžbou hnědého uhlí v minulém století. Krušnohorské noviny přináší informace o staviteli chrámu Jakubu Haylmannovi, zpracované na základě knihy Hanse Burkhardta, jež vyšla v roce 2004 v Baden-Badenu a nebyla dosud publikována v českém jazyce. Nechybějí ani málo známé informace o technologii přesunu kostela. Čtenáři se například dozvědí, že v Mostě použitý způsob byl poprvé použit při přesunu nejstaršího ze starověkých chrámů v Núbii.

V souvislosti se stěhováním kostelů vzpomíná na přesun posledního zachovalého dřevěného kostela v Krušných horách z Fláje do Českého Jiřetína architekt Karel Rulík, jenž se o záchranu této památky zasloužil.

V protikladu k zaniklému Mostu zaměřují květnové Krušnohorské noviny svou pozornost na podkrušnohorský Duchcov, který éru honby za uhlím přežil. Reportáž s řadou zajímavých fotografií se věnuje neutešenému stavu města. Aktuálním tématem je i historické duchcovské nádraží, jež bylo svědkem prvního telefonického spojení v Čechách. Město se rozhodlo, že tento památkový objekt pošle k zemi. Naopak to, že historické objekty, které vytvářejí krásu našich domovů, lze zachránit, dokazuje příklad člověka, jenž z vlastních prostředků opravuje historické nádraží na trati Chomutov – Vejprty jen proto, aby nezanklo. Volně na sebe navazující články dávají do protikladu to, co dokáže jednotlivec s omezenými prostředky, a jaké zpusťování je

Titulní stránka nového čísla Krušnohorských novin

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě

Špičák je kopec v Českém středohoří dosahující nadmořské výšky 399 m n. m. Je z něj dobrý výhled nejen na město Most a jeho tři kopce Hněvín, Široký vrch a Ressler, ale i na Mosteckou pánev a Krušné hory. V kamenolomu na západním svahu Špičáku se těžil znělec pro stavbu mosteckého kostela Nanebevzetí Panny Marie. Špičák dnes tvoří nedělitelnou kulisu přesunutého kostela

schopna dopustit státní organizace vybavená nemalými rozpočty.

Na hřebeni Krušných hor na Teplicku si Krušnohorské noviny všimají opět pozitivního zájmu o památky na příkladu kostela na Cínovci. Kostela, na jehož výzdobu přispěla v roce 1884 i poslední saská královna, si cení i současné vedení města Dubí, pod něž historická stavba spadá. Úspěšně usiluje o jeho zvelebení. Již brzo se započ-

ne s rekonstrukcí této perly na krušnohorském hřebeni.

Z hornického Cínovce se pak vydáváme na hornický západ Krušných hor a odsud ještě dále, k nizozemskému Texelu, největšímu a nejlidnatějšímu ze Západofríských ostrovů. Právě tam byly nalezeny svitky cínu z Krušných hor, které jsou dalším důkazem o slávě a výjimečnosti kraje, v němž žijeme. Článek Michala

Urbana a Martina Lišky je již důvěrně známý čtenářům Luftu, neboť v něm byl před časem otištěn.

Vydavatel Krušnohorských novin, Českojiretinský spolek, který pracuje na litvínovském zámku, uskutečnil 13. května pod záštitou Česko-německého fondu budoucnosti výroční setkání se svým německým partnerem, Domovským historickým spolkem Rechenberg-Bienemmhle. Z neformálního se-

Interiér mosteckého děkanského kostela při nočním světle

tkání pěti desítek členů obou spolků v Blockhausenu u Dorfchemnitz vzešel záměr, který snad potěší všechny milovníky Krušnohoří: Krušnohorské noviny by měly být opět vydány v německém jazyce. Pomoc v tomto záměru přislíbilo i město Rechenberg-Bienemmhle. Organizátoři by chtěli vydat alespoň jedno německé číslo ročně.

**Petr Fišer, Jan Setvák
foto: Jiří Škaloud**

Otevírání mlýnků

Mlýnek plný pohádek

Již tradičně na svátek matek, druhou květnovou nedělí, se v Údolí mlýnků v Jáchymově konalo otevření mlýnků. V letošním roce bylo do soutěže přihlášeno osm mlýnků, jeden hezčí než druhý. Celkem jich pak bylo nainstalováno deset.

Od rána počasí přálo, bylo jak stvořené pro rodinnou odpolední

procházku, a tak se dalo očekávat větší množství návštěvníků. Na akci vystoupily děti z mateřské školy v Jáchymově, které se představily s vodnickou pohádkou, a hudební divadélko DINO.

S divadélkem si zahrály a zazpívaly hlavně naši nejmenší, které do programu zapojil

Vodnická pohádka v podání dětí z MŠ Jáchymov

M. B. Karpíšek. Pro všechny na závěr zahrála a zazpívala skupina „Švandabanda“. Malé občerstvení pro návštěvníky připravili místní dobrovolní hasiči. Návštěvníci mohli posedět u ohniště, kde si opekli buřtíka. Krásné odpoledne pokazil sice déšť, ale na dobré náladě to neubralo. Ve-

liké poděkování patří Službám města Jáchymov, skautskému oddílu Arnika, ZŠ a mladým hasičům, kteří cestu od Špitálního kostelíku až po mlýnky uklidili, opravili zdemolované lavičky, pískoviště i mlýnky, které totálně poničili vandalové.

za IKC Anna Plačková

Ohlédnutí za Sudetoněmeckými dny

Emeritní plzeňský biskup František Radkovský při nedělní mši

Letošní, v pořadí již osmašedesáté Sudetoněmecké dny, které se konaly v bavorském Augsburgu, samozřejmě neušly zájmu ani českých médií, neboť je navštívil dosud nejvyšší představitel vlády České republiky – vicepremiér pro vědu, výzkum a inovace Pavel Bělobrádek. Kromě něj do Augsburgu přijel i ministr kultury Daniel Herman, který se Sudetoněmeckých dnů účastnil již podruhé, a také celá řada dalších politiků na komu-

nální či celostátní úrovni i zástupců římskokatolické církve, spolků a německých organizací v České republice.

Zapsaný spolek JoN – Jde o Nejdek a Heimatgruppe Glück auf z Augsburgu vytvořily společný stánek s výstavou o novodobých vztazích mezi městy Nejdek a Augsburg, výstavou výtvarných prací nejdeckého rodáka Franze Achtnera a některých exponátů z Heimatmusea z Augsburgu-Göggingenu.

Johannes Hintersberger, státní tajemník bavarského ministerstva práce, sociálních věcí, rodiny a integrace, při zápisu do pamětní knihy

Součástí Sudetoněmeckých dnů, jež se konaly v přátelském a klidném duchu a jež jsou především setkáním lidí, je řada přednášek a v neposlední řadě i přehlídka folklóru. V sobotním odpoledni se uskutečnila za velkého zájmu pódiová diskuse týkající se patronátů a partnerství mezi německými a českými městy, jejíhož průběhu se zúčastnili i starosta města Nejdu Lubomír Vítek či primátor města Augsburgu Kurt Gribl.

Nejdečtí měli dále možnost prohlédnout si prostory Heimatmusea v místní části Göggingen, kterou spravuje Heimatgruppe Glück auf.

Poslední roky ukazují, že na Sudetoněmecké dny ve stále větší míře přijíždějí návštěvníci z České republiky, zato starší generace domácího obyvatelstva neustále ubývá.

Pavel Andrš
foto: Ulrich Möckel,
Pavel Andrš

U nejdeckého stánku se zastavil i člen německého spolkového sněmu Volker Ulrich (vlevo)

V expozici Heimatmusea v Augsburgu-Göggingenu

Marie Terezie a její podpora výroby krajek

Marie Terezie, od jejíhož narození uplynulo letos v květnu dlouhých tři sta let (viz Luft č. 5/2017), byla v mnoha svých rozhodnutích bez diskuse osvícená žena. Za její zásluhou o rozkvet výroby krajek v Čechách s dopady i na produkci v Krušnohoří však možná stála i obyčejná ženská parádívnost.

Krajky na oděvu se začaly nosit na konci 16. století v době renesance, byly ukázkou majetnosti. Kdo je mohl nosit a v jakém množství, předepisovaly tzv. oděvní pořádky. Pro habsburskou monarchii vydal Karel VI. nařízení o šatstvu, v němž určil, co mají nosit jednotlivé stavy, z jakých látek, jaký počet zlatých prýmků, jaké krajky a stuhy si mohou podle svého postavení na oděvu dovolit. Jeho dcera Marie Terezie měla krajky ve velké oblibě. Její oděvní pořádky byly ještě tvrdší, předepisovaly dokonce jednotný dvorský kostým. Pro ženy vybrala červenou róbu protkanou zlatem a zdobenou krajkou. Ta byla často až v přehnané míře používána i na mužském oděvu. Tak se o rozvoj krajkářství ve vlastním zájmu postarala sama vládnoucí šlechta.

Císařovna Marie Terezie na svých šatech milovala značné množství honosných bruselských krajek. A snad právě pro tuto svoji oblibu se rozhodla podpořit domácí výrobu krajek a omezit

jejich dovoz. Jak dnes víme, byla panovnicí v mnoha směrech velmi prozíravou. Nejinak tomu bylo i v případě krajek. Chtěla, aby kvalitní krajky byly dostupnější a nemusely se drazé dovážet. A tak možná obyčejná ženská parádívnost ji dovedla k tomu, že ve své monarchii prohlásila roku 1753 výrobu krajek za svobodnou živnost a chránila ji celními zákony. Také zrušila omezení týkající se výroby zlatých a stříbrných krajek. Vydala patent, kterým podporovala výrobu domácího luxusního zboží, a omezovala jeho dovoz z ciziny. S mimořádným zájmem podporovala zlepšení kvality krajek vyráběných v Čechách. První krajkářská škola v Českých zemích byla zřízena v Praze roku 1767 právě Marií Terezií. Do Prahy pozvala učitelku z Nizozemí, aby naučila 118 dívek tzv. bruselský typ krajky a krajkou zvanou „blonda“. Právě v Nizozemí, jehož část tehdy patřila k habsburské monarchii, byly v té době paličkované krajky na vrcholu technické a umělecké dokonalosti.

Portrét Marie Terezie, olej na plátně 97 x 74 cm, kolem 1740, nesignováno (sbírka Muzea Karlovy Vary)

Marie Terezie v róbě z bruselských krajek (fotoarchiv Muzea Karlovy Vary)

Následník František I. se také zasloužil o posílení výroby krajek v Čechách, zejména po ztrátě Nizozemí s proslulým krajkářstvím. V roce 1806 založil ve Vídni státní krajkářskou manufakturu, kterou vedla opět krajkářka z Nizozemí. Zde se učilo složitým vzorům i 32 žen z českého Krušnohoří (z Jáchymova, Božího Daru, Perninku, Abertam a Kraslic). Státní krajkářská manufaktura byla v roce 1817 přeložena z Vídně do Prahy. Platy učitelek, materiál i náklady financoval stát, což bylo velmi neobvyklé. Krajkářská manufaktura měla za úkol pěstovat smysl pro vkus a rozvíjet technickou dovednost krajkářek.

Roku 1813 založil císař v Krušnohoří pět státních škol paličkovaní, z nichž školy v Kraslicích, Jáchymově a Lokti byly v činnosti až do roku 1918, avšak další školy na Božím Daru a na Měděnci zanikly podstatně dříve, dataci neznáme. Paličkovaní učily zpra-

vidla ženy, které absolvovaly kurs ve Vídni. Kvalita ručně paličkovaných krajek se díky kurzům natolik zvýšila, že se tyto výrobky těšily té nejlepší pověsti. Vlivem podpory vlády dosáhly takového stupně dokonalosti, že byly prodávány pod jménem „rakouské“ a byla jim dávana přednost před krajkami dovezenými. Oblíbeným a dobře prodejným artiklem byly kolem roku 1750 krajky z Nejdek, speciálně paličkované z černých hedvábných nití. Žádané vídeňské či bruselské předlohy se postupně začaly prolínat s charakteristickými místními vzory. Dnes proto nelze s naprostou přesností určit původ starých vzorů.

Poptávka po ruční paličkované krajkě klesla na přelomu 18. a 19. století, kdy se na trhu objevila strojní krajka tylová nebo též bobbínová (podle bobbínového stroje vynalezeného v roce 1808 v Anglii), ovšem to už je jiný příběh...

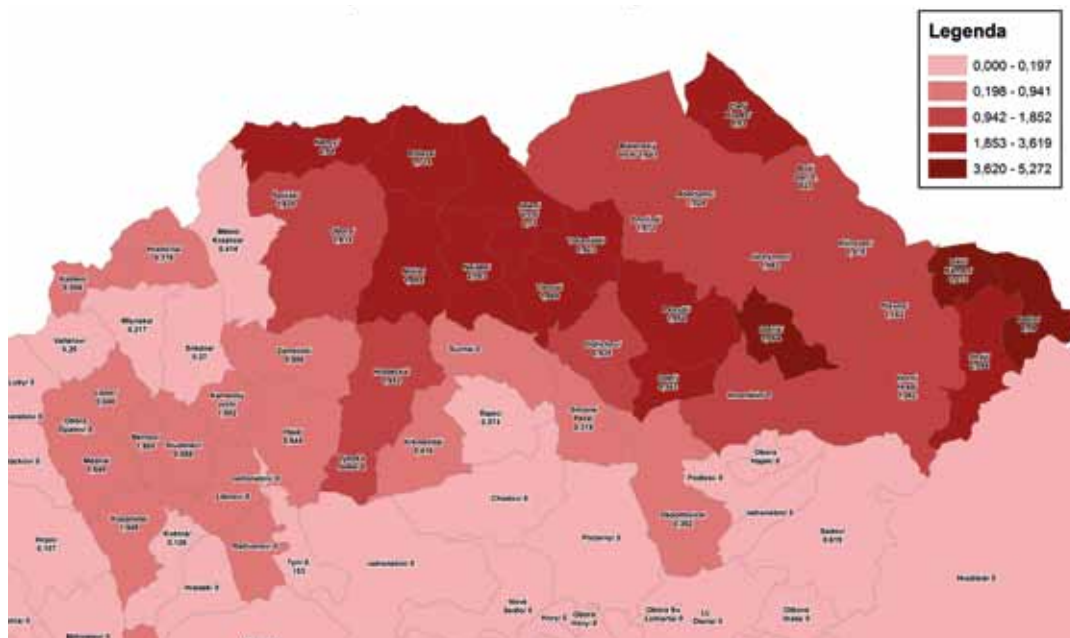
Lenka Zubačová

Je jelen evropský v Krušných horách opravdu přemnožený?

V mnoha studiích a článcích o Krušných horách se odborníci, ale i laická veřejnost stále více dozvídají o přetrvávajícím problému vysokých počtů jelena evropského v Krušných horách a o jeho negativním vlivu na les. Je tomu však skutečně tak?

Krušné hory jako celek poskytují pro tuto zvěř velmi vhodné podmínky. Především kdysi bohaté porosty náhradních dřevin, vysázené po rozsáhlých větrných a imisních kalamitách v 70. a 80. letech, skýtají pro jelení zvěř mimořádně dobré možnosti pobytu, naštěstí však s omezenou úživností. Tento stav má ale za následek rozsáhlé škody na intenzivně obhospodařovaných lesních porostech. Z dat Národní inventarizace lesů probíhající v letech 2001 až 2004 lze na nově zalesněných holinách pozorovat poškození okusem u 32 % sazenic, vytloukáním (poškození paroží) bylo poškozeno 8 % sazenic a loupáním a ohryzem přes 30 % jedinců. Postupem let však dochází ke snížení škod, což příznivě ovlivňuje také ekonomické vyhodnocení vlivu zvěře na lesní ekosystém. Z ekonomického hlediska je za maximální přípustnou míru poškození okusem cílových dřevin v kulturách považováno 10 % jedinců a maximální možný výskyt ohryzu a loupání u 5 % jedinců.

Z dřívě provedených šetření především Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti je zřejmé, že skutečné stavy jelena evropského mnohonásobně převyšují stavy normované, a to třikrát až sedmkrát. Na základě aktualizace studie lesnického hospodaření v Krušných horách vyhodnotil tento ústav myslivecké hospodaření uživatelů 159 honitěb na celém území Krušných hor v Ústeckém a Karlovarském kraji. Nejvyšší intenzita lovu jelení zvěře je dosažena v režijních honitbách Lesů ČR, především v honitbách plat a svahů Krušných hor. Nejnížší intenzita lovu

Přehled lovu jelení zvěře na 100 honitby (2014)

je naopak v honitbách Státního pozemkového fondu. Intenzita lovu pak poklesá na úrovni samotného plata Krušných hor jak na východ, tak na západ. Je zřejmé, že honitby nížin se obecně na lovu jelení zvěře podílejí minimálně, a pro management zvěře tedy nemají podstatný význam. Těžiště populace krušnohorských jelenů však leží mimo náš kraj, a to v oblasti tvořící spojnici měst Vejprty a Klášterec nad Ohří a také Dubí a Teplice. Podle orientačního šetření výskytu zvěře v zimním období (leden – únor) se její maximum vyskytuje v nadmořské výšce 500 až 600 m n. m. Průměrná celoroční velikost domovského okrsku jelení zvěře (počtem migrace) se pohybuje okolo 1 000 ha. To znamená, že migrace je-

lení zvěře jsou v praxi spíše nadhodnoceny. Podle telemetrických šetření je migrace z německé části Krušných hor do Čech minimální. Jako jedna z možných variant se jeví vytvoření oblasti chovu jelení zvěře na území Karlovarského kraje, která by zaujímala celkem 28 honitěb. Bez úpravy legislativy v oblasti myslivosti je však tato varianta pouze dobrovolná, bez možnosti vymáhání povinností.

Z přehledu plánů lovu, odlovů, úhynů a jarních kmenových stavů (JKS) zvěře ze sčítání k 31. březnu v 58 honitbách ležících v Krušných horách a na jejich úpatí lze zjistit, že v posledních pěti letech došlo ke zvýšení odlovu jelenů, laní a nepatrně i kolouchů. Naopak jarní kmenové stavy se diametrálně liší, což je

způsobeno především tlakem státní správy myslivosti na uvádění počtu zvěře v zákonném předpokladu mezi minimálním a normovaným stavem zvěře v honitbě.

Pokud provedeme analýzu lovu jelení zvěře ve vztahu k ploše honitby, docházíme k poměrně nevyrovnaným odlovům mezi jednotlivými honitbami. Část uživatelů honitěb tak tuto zvěř pravděpodobně šetří.

Z uvedeného krátkého souhrnu je zřejmé, že jelení zvěř v Krušných horách je přemnožená, což do jisté míry může být způsobeno nejen nedostatečným mysliveckým managementem, ale také vzrůstajícím trendem turistiky a pohybu lidí v lesních porostech mimo vyznačené stezky.

Václav Lupínek

rok	jelen plán lovu	jelen lov	jelen úhyn	JKS jelen	laň plán lovu	laň lov	laň úhyn	JKS laň	kolouch plán lovu	kolouch lov	kolouch úhyn	JKS kolouch
2016	267	220	7	238	436	440	11	279	289	491	22	145
2015	268	185	7	215	435	401	8	259	283	469	10	135
2014	262	197	5	213	421	400	3	281	296	420	10	173
2013	267	185	7	240	431	416	14	357	302	409	8	191
2012	236	174	2	301	406	409	4	469	295	367	7	248
2011	200	143	2	291	363	368	1	412	260	329	8	231
2010	199	139	4	291	372	345	14	410	275	386	12	230
2009	208	141	0	287	352	324	8	379	236	320	11	227
2008	197	154	1	261	361	335	3	361	273	365	11	230

Zvyšování rozmanitosti v lesích centrálního Krušnohoří

Město Boží Dar již dlouhá léta spolupracuje s různými partnery v Sasku a realizuje mnoho přeshraničních projektů spolufinancovaných z prostředků Evropské unie. Tato spolupráce se neomezuje jen na komunální a infrastrukturní záležitosti, ale dotýká se i životního prostředí a lesního hospodářství.

V roce 2006 byl ve spolupráci se Saskými státními lesy, lesní správou Eibenstock realizován projekt „Zvyšování rozmanitosti v lesích města Boží Dar I“, v jehož rámci bylo vysazeno 3 600 jedlů v individuálních ochranách na celkové ploše 100 ha. Cílem tohoto projektu bylo praktické ověření různých postupů při využití individuálních ochrany ke vnášení přimíslených dřevin do porostů. Zkušenosti získané v tomto projektu dnes využívají Saské i Bavorské státní lesy v oblastech s vysokým tlakem zvěře.

Na tento úspěšný projekt navazuje s odstupem 10 let projekt „Zvyšování rozmanitosti v lesích v regionu Centrálního Krušnohoří“, který byl slavnostně zahájen 16. května. Tento projekt bude probíhat v letech 2017–2019, partnerem projektu je město Annaberg-Buchholz a cílem je vytvoření předpokladů pro alespoň částečný návrat k přírodě bližšímu lesu v městských lesích Boží Dar a Annaberg-Buchholz a lépe je připravit na důsledky probíhající klimatické změny.

Projekt se snaží o komplexní řešení celé problematiky. Budou probíhat výsadby, ochrana přimíslených dřevin před zvěří, ochrana smrků proti loupání, budou stavěny posedy k regulaci stavů zvěře, budou postaveny informační tabule s hracími prvky pro děti, které přiblíží celou problematiku laické veřejnosti.

Europäische Union, Europäischer Fonds für regionale Entwicklung, Europäische Union, Europäischer Fonds für regionalen razvoj.

LESNICKÝ DEMONSTRAČNÍ OBJEKT MĚSTSKÉ LESY BOŽÍ DAR

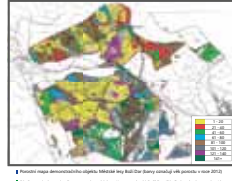
Na tomto demonstračním objektu je prezentována jedna z možných cest, jak maximalizovat sociální a ekologické funkce lesa bez narušení na produkci dřeva v příslušné klimatické zóně. Touto cestou je maximalizace využití přirozených procesů a vstupu dřevní hmoty přirozeně odumřelých stromů na místní a klimatické podmínky. Toto probíhá pod stálým tlakem zvěře. Na konci této cesty by měl být stanoviště odpovídající maximální věku a druhové diferenciace, ve kterém samostatně probíhají přirozené procesy a kde budou zachovány dřevní přirozené dřevinné ústavy v množství, které zajistí vysoce stabilní les a možnost jejich následné přirozené obnovy. Jedná se o les, který je funkčně stabilní, zdravý, zdravý a přizpůsobený dřevnímu hospodářství. Takový les bude mít podstatně více možností realizace na klimatické změny než dosavadní dřevinná monokultura, a zároveň bude stabilním zázemím pro životní prostředí bez nutnosti vykonávání finančních vkladů.

Demonstrační objekt obsahuje celkem 10 úseků s různými lesnickými tématy, u některých úseků, které by měly sloužit i jako náhled na budoucí les, jsou umístěny informační tabule a hrací prvky pro děti na podzimní téma. Celou dokumentaci k demonstračnímu objektu je možno shlédnout na www.bozidardar.cz

FÖRSTLICHES DEMONSTRATIONSOBJEKT KOMMUNALWALD BOŽÍ DAR

Auf diesem Demonstrationsobjekt wird ein möglicher Weg präsentiert, wie man die sozialen und ökologischen Funktionen des Waldes ohne Negierung auf die Holzproduktion während des Klimawandels maximieren kann. Dieser Weg ist die maximale Nutzung der natürlichen Prozesse und Entfaltung der Baumbestände, die natürlichen Baumstammspektren mit Berücksichtigung der gezielten Klimaverhältnisse. Das heißt unter ständigen Rückblick auf den Ende dieses Weges soll ein standortstypischer, maximal alter und artenreicher Wald sein, in welchem wiederum die natürlichen Prozesse laufen und wo sich Baumbestände des natürlichen Baumstammspektrums in solcher Menge befinden, die eine hohe Waldstabilität und Möglichkeit der Naturverjüngung in der nächsten Generation sicherstellen. Die einzige Arbeit des Försters wird hier die Wildregulierung, Nutzung des Zuwachses und eventuelle kleine Korrekturen der Entwicklungsbewertungen sein. So ein Wald wird wesentlich mehr Reaktionsmöglichkeiten auf Klimawandel haben, als die bisherigen gleichartigen Monokulturen, und gleichzeitig wird er ein stabiles und attraktives Habitat für den touristischen Zentrum ohne Notwendigkeit von bedeutenden finanziellen Entwürfen darstellen.

Das Demonstrationsobjekt enthält insgesamt 10 Halbspalten mit Vorführungen der einzelnen forstlichen Themen. Bei manchen Vorführungen, die auch die Waldbesucher ansprechen können, sind Informationsblätter mit Spielgeräten für Kinder mit zusammenfassenden Themen aufgeführt. Die ganze Dokumentation zum Demonstrationsobjekt ist auf www.bozidardar.cz zum Herunterladen.

Projekt je doprovázen akcemi pro odbornou i laickou veřejnost. Loni na podzim se na Božím Daru konala konference Krušné hory, jedno pohoří – dva přístupy

k lesu i zvěři, příští rok se můžeme těšit na sázecí akci pro širokou veřejnost v městských lesích Annaberg-Buchholz.

Karel Picura

Konference České podzemí v Horní Blatné

V sobotu 13. května se v hotelu Modrá hvězda v Horní Blatné uskutečnil pátý ročník konference České podzemí určené pro zájemce o hornickou a speleologickou problematiku. Téměř padesátka účastníků z celé republiky si vyslechla řadu zajímavých přednášek o dokumentaci, výzkumu, ochraně a využití starých důlních děl a vyměnili si zkušenosti s jejich zpřístupňováním a provozováním pro veřejnost.

Během dne zazněly přednášky například o dlouhodobém průzkumu dolu Mauritius na Hřebečné (Norbert Weber), o lokalizaci starých důlních děl mezi Luhy a Bludnou (Josef Večeřa), o nových výsledcích archeologického výzkumu dolu Jeroným u Čisté ve Slavkovském lese (Ondřej Malina, Filip Prekop),

o metodách dobývání v dole Kovárna pod Sněžkou (Radko Tásler), o nesnázích při sčítání netopýrů v dolech (Radek Kouřík), o problematice historické těžby ve vysoko položených důlních dílech švýcarských Alp (Ladislav Lahoda), ale také o zkušenostech průvodce turistů, který se nechal dočasně zaměstnat jako horník při hlubinném dobývání uhlí ve zbytkových svazích velkolomu ČSA (Martin Bareš).

Akci pořádala společnost CMA – společnost pro výzkum historického podzemí pod záštitou rektora Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava a agentury CzechTourism, partnery byly Karlovarský kraj a obecně prospěšná společnost Montanregion Krušné hory – Erzgebirge. Součástí akce byla

tradičně také předkonferenční a pokonferenční terénní exkurze, tentokrát si zájemci mohli prohlédnout důl Mauritius

na Hřebečné a štolu Johannes na Zlatém Kopci.

Michal Urban
foto: Ladislav Lahoda

Ze života Hudebního spolku Krásná Lípa

Hudební spolek v obci Krásná Lípa u Jindřichovic byl založen v roce 1921. Po schválení stanov Okresní správou politickou v Nejdku zahájil spolek svou činnost, která velmi rychle přinesla své první plody.

První velkou akcí se stal spolkový ples 15. ledna 1922 v sále hostince Franze Roßmeißla (č. p. 75). Na tomto plese hrály střídavě čtyři kapely, dvě smyčcové a jedna dechová v sále a šraml ve výčepu. Ples byl velice úspěšný, což se projevilo i následným příchodem nových členů spolku. Je nutno zmínit ještě jednu radostnou událost – když byl ples v plném proudu, narodil se kolem 23. hodiny Anně Roßmeißlové syn Rudolf.

V roce 1923, v době hyperinflace v Německu, se spolek rozhodl podniknout výlet do saského Eibenstocku. Řídící učitel Klier a Emil Görgner, přezdívaný Emil Weber, vyměnili pro tento účel v bance v Kraslicích peníze v kurzu 18 tisíc říšských marek za jednu korunu. Vrátili se s několika miliony marek v batohu a v aktovce. V počtu

102 lidí se čtyřmi žebříňáky a osmi silnými koňmi pak vyrazil spolek jedné slunečné neděle směrem na Rolavu k celnici. Tam požadovala česká celní správa za vozy a koně kauci ve výši 20 tisíc korun. Takovou částku účastníci dohromady nedali. Naštěstí vypomohl hostinský Gesell z Rolavy, který složil vkladní knížku s částkou 15 tisíc korun a hostinský a řezník Karl König z Přebuze přidal pět tisíc korun. Členové spolku si tam vyslechli upozornění, že se musí vrátit do půl osmé večer, jinak bude spolku uložena pořádková pokuta ve výši 20 korun na osobu, a poté pokračovali k cíli. Po velice turbulentním dni v Eibenstocku překročili hranici v 19:15, kauce byla vyplacena zpět a členové na výlet dlouho vzpomínali.

V roce 1931 se v Nejdku konal hudební festival, kterého se spolek s velkým úspěchem zúčastnil. Oslavu výročí 10 let od založení spolku v roce 1931 provázely za pěkného počasí smyčcové koncerty v celém okolí s vysokou návštěvností, což pocítila i spolková pokladna.

Členové Hudebního spolku Krásná Lípa

Město Kraslice v roce 1937 uspořádalo velký koncert, na němž se podílely kapely z Kraslic, Nejdku, Stříbrné, Tisové u Kraslic, Smolné a samozřejmě i z Krásné Lípy. Uvádělo se, že společně vystoupilo 350 hudebníků, které dirigoval šéfdirigent karlovarského lázeňského orchestru Manzer. Hrála se předehra z opery Reinzi od Richarda Wagnera a Velká fantazie z Verdiho opery Aida. Na závěr koncertu zazněl Pochod 73. pěšího pluku v Che-

bu, který dirigoval Anton Unger z Kraslic. Akce byla završena nekončícím potleskem.

Po připojení k Říši v roce 1938 a po vypuknutí 2. světové války byl spolek oslaben tím, že část jeho členů byla odvedena na frontu. Přesto dále fungoval a vystupoval. Po odsunu se řada hudebníků zapojila do činnosti hudebních spolků v jejich novém domově.

článek byl otištěn v Neudeker Heimatbrief, č. 184/1971, s. 6
překlad: Roman Kloc

Řezbáři na Mariánské letos již posedmnácté

Na sympoziu v Domově pro osoby se zdravotním postižením na Mariánské spojila tentokrát své síly pětice řezbářů s cílem

vytvořit trochu zvláštní a netradiční společné dílo – vlakovou soupravu. Co stálo za vznikem tohoto nápadu, nevíme. Snad

to byla snaha společně vyjádřit cestu všech odněkud někam, při které abertamský řezbář Jiří Lain kuřáckým vagonem nezapomněl

ani na v současnosti utlačovanou komunitu vyznavačů požitků tabákového kouře.

Jiří Kupilík

Pětidílná vlaková souprava

Kuřácký vagon hned za mašinkou

Rusalka je stavbou Karlovarského kraje

Projekt rozhledny Rusalka, která by měla vyrůst na okraji Božího Daru při silnici na Ryžovnu, zvítězil v kategorii Projekty v 17. ročníku soutěže Stavby Karlovarského kraje. Za nejlepší projekt tuto stavbu označila jak odborná porota, tak i veřejnost, která měla možnost dát svůj hlas prostřednictvím internetu až do 9. června.

Rozhledna Rusalka by se měla stát novou turistickou atrakcí Božího Daru s využitím torza větrné elektrárny typu VE-75, která zde byla postavena v roce 1992 jako jedna z prvních na území někdejšího Československa. Na horní části tubusu bude ve výšce 24 m upevněna zastřešená vyhlídková plošina s podlahou tvořenou porořetovými deskami. Přeměna ocelového tubusu elektrárny na vyhlídkovou věž souvisí se záměrem města asanovat nevzhlednou zchátralou stavbu stojící přímo u oblíbené Ježiškovy cesty, a přispět tak ke zvýšení cestovního ruchu v oblasti. Z rozhledny bude možné vidět Boží Dar, přilehlé Božidarské rašeliniště, Božidarský Špičák nebo Klínovec, očekávaná návštěvnost je 40 000 lidí ročně.

Indiánský den dětí

V sobotu 3. června patřila Ježiškova cesta na Božím Daru malým indiánům, kteří zde na sedmi stanovištích plnili různé úkoly. Na prvním stanovišti ve skiareálu Novako si za hod lasem vysloužili indiánskou čelenku. Na dalších vařili, rybařili a rýžovali drahé kamínky, ze kterých si mohli vytvořit vlastní indiánský přívěšek. Zdatnost a udatnost musely děti prokázat při střelbě z luku či praku. Na každém stanovišti byli indiáni odměněni. Na závěr si opekli vuřty nebo párky v Krmelci. Akce se zúčastnilo 21 „indiánských“ dětí, která, jak věříme, opouštěla Krmelec a indiánskou stezku spokojena.

Kácení máje s divadelním představením

Poslední květnový víkend patří nejen na Božím Daru, ale ve většině okolních krušnohorských obcí a výsek kácení májky. Sobotní podvečer si Božidarští užili letního počasí při společném opékání vuřtů. O den později v 15 hodin se na božidarském náměstí shromáždili zástupy zvědavých diváků. V ochotnickém provedení místních dobrovolných hasičů

ožil příběh hajného, loupežníků a ukradené májky. Na dvojici napínavých momentů se každoročně těší zejména děti: kdo ochutná originální božidarskou pomazánku a kdo vyhraje v letošním roce májku. Komu se poštěstí májku získat, musí ji do půlnoci rozřezat a z náměstí odvézt, jinak propadá opět obci.

Děkujeme jednotce dobrovolných hasičů Boží Dar.

Spanilá jízda praporečnicků

V sobotu 27. května před polednem proběhlo na božidarském náměstí předání praporů mezi Karlovarským a Ústeckým krajem. Návštěvníci mohli obdivovat historický hasičský vůz určený pro spanilou jízdu, ale náměstí zaplnila také nejmodernější hasičská technika.

Horská výzva 2017: vyzvěte Krušné hory

Sedmý ročník Horské výzvy, pětidílného seriálu horských běhů a trekingů pro veřejnost, se vrací na Boží Dar. Před půlnocí 30. června odstartují tratě long, half a short. Druhý den, 1. července, je pro děti a rodiče připraven oblíbený Pochod s Mixitkou, který začne v 10:15. Centrem dění druhého dílu Horské výzvy bude náměstí na Božím Daru a Krušné hory. Více informací a přihlášky na www.horskavyzva.cz.

Požáry ve městech Annaberg a Buchholz

Požáry si pravidelně vybíraly svoji daň nejen ve městech a městečkách na české straně Krušných hor, ale nevynechaly ani osídlení sousedního Saska.

Požáry měst s sebou v minulosti vždy přinášely velkou nouzi a často si vyžádaly i lidské životy. Mělo to několik důvodů. Uvnitř městských hradeb, jež obyvatele chránily před lupiči a podobnými nekalými živly, byly staré domky, často navíc z vysoce hořlavých materiálů, jako jsou dřevo a sláma, postavené velice blízko u sebe. Proto bylo třeba s ohněm zacházet s maximální opatrností. Voda pro hašení byla k dispozici jen v omezené míře, hasební prostředky se omezovaly na žebříky, nejrůznější nádoby a sekery. Hasiči, jak je známe dnes, se ve městech a obcích objevují až ve druhé polovině 19. století.

V análech měst Annaberg a Buchholz, která se sloučila až v roce 1949, najdeme celou řadu záznamů o požárech, jež měly často poměrně šťastný průběh a poškodily jen několik domů, ale i o velkých požárech, které postihly celé město.

Dne 1. července 1529 byl zaznamenán první menší požár, jenž zcela zničil 21 domů a dalších 92 budov těžce poškodil. Město následně 16. října 1530 vydalo první požární řád, neboť v té době už uvnitř městských hradeb žilo 12 tisíc obyvatel. Zejména vyšší budovy byly ohroženy úderem blesku. Týkalo se to především kostelů, které však v té době byly alespoň částečně kamenné. Předposlední červnový den roku 1556 zničil požár, způsobený úderem blesku, věžičku na střeše hornického kostela Panny Marie. Střecha byla okamžitě opravena a kostel dostal i novou věžičku se dvěma zvony.

Obzvlášť nešťastný byl pro Annaberg rok 1604. V kronice se dočítáme: „Dne 27. dubna 1604 vypukl o první hodině po poledni u hodináře Davida Spindlera ve Wolkensteinské ulici požár. Za silného větru se oheň po okolních dřevěných domech rychle šířil a za osm hodin lehlo celé město popelem. Pěti osobám přinesl požár smrt.“

Dravému žvilvu tehdy padlo za oběť 705 budov, mezi nimi radnice, klášter, hornická kaple, škola,

Vyobrazení požáru Annabergu v roce 1664

kostel se špitálem a kostnicí a dokonce i bidélko pro ptáky. V kostele sv. Anny oheň zničil jen varhany a horní část věže. Lidová legenda vysvětluje vznik názvu ulice Siebenhäusergasse tím, že z celého města po požáru zůstalo jen sedm domů stojících v těchto místech. Podle některých kronikářů tehdy ve městě zůstalo zachováno jen 12 domů, podle jiných dokonce jen čtyři. Ať už měli pravdu jedni nebo druzí, centrum těžby stříbra Annaberg bylo tehdy až na malé nepatrné ostrůvky zcela zničeno a za své vzaly i všechny historické dokumenty, které tu byly uloženy.

Věžník Paul Günther, jenž se z hlubokého poledního spánku probudil až ve chvíli, kdy věž kostela už začala hořet, byl na věčné časy vykázán ze země.

Obyvatelstvo postihla nepředstavitelná bída, neboť ten, kdo v oněch dobách vyhořel, většinou přišel o všechno a zůstal o zebřácké holi. Řada takto postižených obyvatel Annabergu se dočkala vlídného přijetí v sousedním městě Buchholz.

Je obdivuhodné, s jakým zápletem se obyvatelé pustili do obnovy města. Za pouhé tři roky už stálo 300 nových domů. Částečné obnovy se dočkaly i veřejné budovy.

Zkušenosti z požáru v roce 1604 se promítly i do nového požárního řádu vydaného 21. listopadu 1608.

Neuplynul ani jeden lidský věk a další požár, který vypukl u kováře Hanse Müllera, zanechal v troskách 373 domů tohoto nově vybudovaného města. Ovšem ani toto neštěstí annaberské měšťany nezlomilo. V důsledku třicetileté války byla sice výstavba pomalejší, ale městu se alespoň dostalo podpory saského kurfiřta, který mu odpustil veškeré daně.

Dne 19. srpna 1647 kolem deváté hodiny dopolední vypukl v důsledku nepozornosti další požár, a to opět ve Wolkensteinské ulici, při němž padlo plamenům za oběť 16 domů. To, že škody nebyly větší, bylo zřejmě způsobeno tím, že 391 domů bylo ještě prázdných. Ještě ve stejném roce zakoupila annaberská městská

rada dvě tehdy nově vynalezené hasičské stříkačky.

Wolkensteinská ulice se 5. května 1664 mezi 11. hodinou a polednem stala opět epicentrem požáru, vzniklého neopatrností syna řeznického Christoha Ebela, hostinského od „Zlatého lva“. Věžník kostela sv. Anny, který zároveň zastával funkci požární hlídky, začátek požáru zaspal, a proto na poplach zvonil radniční zvon. V silném větru se požár rychle šířil, takže veškeré pokusy o jeho uhašení byly marné. Oheň zničil 400 budov, postiženo bylo zejména náměstí a spodní část města. Sedmáct lidí v plamenech zahynulo. Těžce poškozena byla opět radnice a kostel Panny Marie. Obětaví radní zachránili městský archiv, zatímco jejich vlastní domy padly za oběť plamenům. Shořela přitom i rozsáhlá knihovna rychtáře Zierolda, čítající více než 800 historických a právnických svazků.

Město si poté od kurfiřta vyžádalo finanční úlevy na do té doby zadlužené stavební pozemky,

a bezplatné poskytnutí 19 600 klád na výrobu trámů, prken a šindelů. Z tohoto příkladu je patrné, jak důležitým stavebním materiálem v 17. století dřevo bylo i navzdory nebezpečí, které s sebou přinášelo. Bylo nařízeno, aby sedláci z okolí, kteří budou dřevo do města dovážet, na zpáteční cestě odváželi suť ze spálenišť. Prostřednictvím mzdové regulace se vrchnost pokusila zamezit neopodstatněnému zvyšování cen zejména u zámečníků, truhlářů, zedníků a tesařů. Města Marienberg, Schwarzenberg, Schneeberg a Mildenau pomohla dodávkami chleba a soli.

Podle tehdejší tradice uspořádala annaberská městská rada s kurfiřtovým svolením sbírku, která proběhla na území celého Německa. Přispěla celá řada knížat a měst, protože nikdo nevěděl dne ani hodiny, kdy se sám může stát obětí podobné katastrofy. I přes tyto příspěvky postupovala výstavba města, zejména pak měšťanských domů, jen velice pomalu. Tři velké požáry za šedesát let zanechaly hluboké stopy.

Dvacátého pátého července 1676 mezi druhou a třetí hodinou noční vypukl nad kostelem sv. Anny další požár, který v oblasti ulice Große Kirchgasse zničil 39

Kostel sv. Anny s hořící věží dne 7. března 1813

domů. A jelikož vězník na hliďce opět usnul, byl městským soudem odsouzen a vykázán z města.

Také hamr ve Frohnau, který je dnes technickou památkou a muzeem, v noci ze 6. na 7. února 1692 do základů vyhořel. Výstavba hamru a sousedního panského domu pak proběhla velice rychle, neboť majitelé měli dostatek peněz a po jejich produktech byla velká poptávka.

Další velký požár vypukl 28. srpna 1731 ve Wolkensteinské ulici kolem páté hodiny ranní. Postihl hlavně náměstí, dolní část města a zasáhl až do Frohnau, kde shořelo 13 statků a 11 stavení chalupníků. Zcela zničena byla budova kláštera a 274 annaberských domů. Silně poškozena byla opět radnice a hornický kostel Panny Marie.

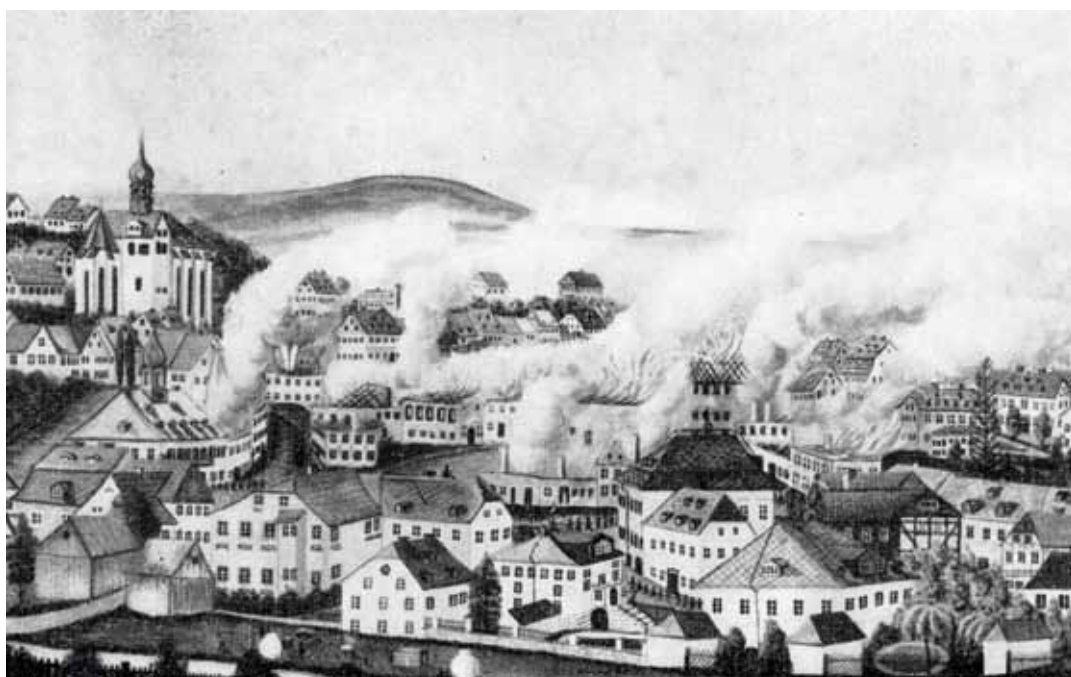
Kurfiřt Friedrich August II.

pak městu na deset let odpustil daně a do sbírky věnoval několik tisíc tolarů.

V roce 1776 byl v Buchholzu založen povinný sbor hasičů poté, co v roce 1768 vstoupil v platnost nový městský požární řád. I tak ale 28. prosince 1801 zničil oheň v Buchholzu šest obytných domů a radnici. Z materiálů vyplývá, že před požárem v obci stálo 187 obydlených domů.

Během krátké, avšak prudké bouřky, jež se nad Annabergem prohnala 7. března 1813, uhořel krátce po první hodině noční blesk do věže kostela sv. Anny, kterou zapálil. Požáru padly za oběť zvony i s jejich nosnou konstrukcí. Silný orkán pak jiskry hnal až k České bráně. Tři domy přitom zcela vyhořely.

Další požár řádl 29. března 1837. Vypukl v bývalém domě rodiny Trümerovy v lokalitě Scherbank a rychle se rozšířil na celkem 153 domů. O střechnu nad hlavou i veškerý majetek přišlo 450 rodin, celkem dva tisíce osob. Prýmkář Bär, v jehož domě oheň vypukl, bloudil naprosto zmaten a ve skromném oděvu po kopci Pöhlberg, kde jej nakonec našli zmrzlého. Jelikož požár tenkrát postihl hlavně chudší obyvatele, byly jeho důsledky o to horší ze-

Požár v Buchholzu v květnu 1852

jména proto, že shořelo přes 260 přýmkařských stavů, čímž jejich majitelé přišli o obživu. Vzápětí byl založen podpůrný spolek, který byl spolu s dobročinným spolkem, založeným roku 1824, skutečným pozehnáním. Buchholz stejně jako mnoho dalších okolních obcí poslal peníze, ošacení a potraviny.

Po tomto zničujícím požáru město postupně získalo svou dnešní krásu. Téměř všechny domy byly v následujících letech pokryty břidlicí, stavělo se téměř výhradně z cihel a kamene. Tato opatření přispěla k tomu, že Anna-berg byl od té doby rozsáhlých požárů ušetřen.

Poslední velký požár ve městě Buchholz zničil 18. května 1852 celkem 31 obytných domů a 32 vedlejších budov, o střechu nad hlavou přišlo 70 rodin, respektive 344 osob.

Utrpení a starosti lidí, kteří byli tehdy požáry postiženi, si dnes ani neumíme představit. V dnešních dobách jsou díky používání nehořla-

vých stavebních hmot i nejmodernější hasicí techniky podobně rozsáhlé katastrofy, ohrožující lidskou existenci, v době míru téměř vyloučené. Technický pokrok budiž pochválen.

Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc
foto: archiv městských muzeí
Annaberg-Buchholz

RECEPT MĚSÍCE

Nabírání sýrové hmoty z hrnce do srdíčkových formiček

Chov koz patří ke každé chalupě v celém Krušnohoří. „Nenáročné“ hospodářské zvíře (koza domácí) nikdy nevyžadovalo vlastnictví velkých pozemků. Kozí stádečka jsou dokonce nakreslena i na některých historických zeměpisných mapách Čech. K pastvě každý hospodář rád využíval malých pozemků u cest a mezičky prorostlé keříky a bylinkami, které dnes vysekáváme hlučnými stroji. I malé děti s proutky zvládaly zvidavé a hravé domácí kozy.

Dobře živěná kůzlata se odstavila po 6 až 8 týdnech života, právě když je mléčná produkce kozy domácí nejvyšší a kvalita mléka je umocněna kvalitní pastvou na svěží trávě s bylinkami. Z 10 litrů kozího mléka získáme zhruba 1 kg čerstvé sýrové hmoty, a to je denní produkce asi tří koz. Nashromážděné, čisté nadojené mléko je vhodné krátce ohřát na teplotu, při níž se odstraní všechny bakterie, tj. 80 °C. Po vychlazení

mléka na tělesnou teplotu provedeme pomocí přirozeného syřidla (chymozinu) v čistém hrnci vysrážení mléčných bílkovin. Některé hospodyně zkouší vysrážení provádět například octem, citronem či jinými rostlinnými syřidly, třeba z kopřivy dvoudomé nebo popence břečťanolistého. Mlékárenská syřidla jsou ale nejrychlejší a nejvhodnější. Vysrážení mléčné bílkoviny v jemnou tvarohovitou hmotu s nimi trvá asi hodinu.

Po vysrážení bílkoviny můžeme u sýrů pro rychlou spotřebu do husté bílé hmoty v hrnci přidat i koření, bylinky, pažitku podle vlastní chuti. Sraženinu ještě v hrnci rozkrájíme na kostky asi 3 x 3 cm. Směs naběračkou odebereme a vkládáme do dírkovaných formiček nebo sítěk, které umístíme na odkapávací misku na chladné čisté místo. Po několika obráceních zhruba za 24 hodin bochánky vyjme a opláchneme ve slané roztoku. Nyní začíná vy-

Oplachování bochánku ve slané vodě

toužená etapa zrání sýrů. U sýrů bez příměsí může trvat několik dní, týdnů, nebo měsíců a let u sýru typu gouda. Tak dlouho ovšem domácí kozí sýry málokomu vydrží. V chladu zrající sýry obracíme a potíráme slaným roztokem. Odloučená tekutina při srážení mléka („syrovátka“) se dá také pít a použít na zklidňující chladivé obklady.

Zážitkové dopoledne mi umožnili zaznamenat přátelé Jarka a Tonda Slepíčkovi z Kobylého u Žlutic (více na www.biofarmakobyle.cz), kteří se věnují udržování tradičních potravinářských technologií a postupů.

text a foto:
Josef Dvořáček,
Vysoká Pec

Podávání lahodného čerstvého sýru typu žervé s pažitkou

Nejdříve bych se ještě rád vrátil k dubnovému počasí. Sněžení v dubnu a na začátku května patří k normálu, není to nikterak neobvyklé. Letos však bylo chladno přece jen trvalejší a druhá a třetí dekáda dubna patřila k nejchladnějším za 41 let mého pozorování, s odchylkou až dva stupně proti normálu.

Podobný byl pouze duben 1980, kdy byly sice od 10. do 18. dubna teploty od 14 do 18 °C, ale od 19. do 25. toho měsíce napadlo 30 až 40 cm sněhu. Koncem dubna už bylo beze sněhu. Avšak letošní duben vykazoval celé dvě poslední dekady pouze chladné počasí s teplotami po ránu i -3 °C a denními maximy jen +4 °C. To mělo za následek prodloužení topné sezony a zbrzdění vegetace. Ta musela rašení, butonizaci (tvorbu poupat) a kvetení minimalizovat tak, aby byly naplněny obvyklé vegetační normy. K tomu došlo o Velikonocích a po nich ke škodám mrazem v teplejších částech republiky.

Mnoho lidí si nevšimlo ještě jedné, a to podstatné věci. V tomto procesu významně chyběly ty nejdůležitější – včely! Ty, jak známo, začínají svou aktivitu při teplotě přibližně +12 °C. Navíc si včely na svou podzimní regeneraci nestihly nasáňet potřebné, protože kvetení neprobíhalo nebo samy nemohly létat. To vedlo k oslabení včelstev, znemožnilo jejich rozvoj, zakládání dalších, včetně vlastní reprodukce. K tomu chladné a vlhké počasí přineslo i řadu onemocnění. A tak nám v nižších částech kraje od-

kvety třešně a jiné ovocné stromy bez opylovačů. Část úrody pomrzla, avšak ta, co kvetla, odkvetla bez opylení. Hřebíčkem do rakve ovocnářů a zahrádkářů byl 10. květen, kdy ráno klesla teplota na -8,2 °C (u země dokonce na -10 °C) a mráz, který trval 11 hodin, nemělo šanci přežít nic, co právě kvetlo. Proto se patrně na letošní jaro bude vzpomínat se smutkem.

Nic ovšem není tak horké, jak se uvaří, a tak i příroda si poradila a zpoždění dohnala. Ke konci května byla všechna fenologická data vyrovnána a letošní příroda jistě udělala radost svojí pestrostí a rozmanitostí snad každému z nás. Pak jsme ze zimy přešli rovnou do léta a 29. května chybělo k tropickému dni na stanici jen šest desetin stupně.

Tím se dostáváme k prognóze na měsíc červen. Ten bude první dekadou teplotně nad průměrem a srážkově pod průměrem, proměnlivý, s místními rozdíly ve srážkách i oblačnosti. Navíc se právě ve druhé polovině první dekadý odehraje důležitá událost, a to utvoření cirkulace na letní období, nám známé pod pranostikou Medardovy kápe. Nejde jen o několik kapek přesně 8. června, jde o to, jak se celé tlakové pole nad Evropou a přilehlém okolí ustálí a jaký bude mít charakter. A tak může nastat takzvaný „malý Medard“, tedy chladnější a srážkově bohatší období od 10. do 25. června, nebo „velký Medard“ s tím, že je více oblačnosti a srážek od 9. do 15. července. Další, nejméně pravděpodobnější variantou je

postupné střídání chladnějších a teplejších epizod s přechodem koncem června do letních dní. Za dobu mého pozorování se tato varianta vyskytla jen ve dvou případech. A tak vidím druhou a část třetí dekadý jako oblačnější, s občasnými srážkami a teplotami do letních 25 °C.

Možná nám někdy uniká, že červen je unikátní měsíc – je to měsíc s nejdelším dnem a nejkratší nocí, čímž je suverénně jediný. Od 21. června se nám začnou dny opět zkracovat.

Léto je tady

Dovolte mi popřát vám všem mnoho zahradnických radostí, co nejvíce kilometrů, které našlapete pěšky i na kolech po naší krásné zemičce a horách, abyste měli, až za několik měsíců zatuká na dveře zima, co nejvíce letních vzpomínek a fotografií. Přeji i mnoho radovánek spojených s vodou na našich potocích, řekách a rybnících.

**Váš větropravec
Rudolf Kovařík
foto: Jiří Kupilík**

Summit krušnohorských mlád'at

Vzhledem k drastickému obsahu tohoto článku doporučujeme seniorům, těhotným ženám, dětem, mužům v přechodu a vůbec všem domovcům i bezdomovcům, aby tento článek raději nečetli.

Díky aktivitě investigativních reportérů časopisu Luft a po jejich dlouholetém pátrání se podařilo zjistit, že krušnohorská mlád'ata pořádají každoročně vždy v červnu vysoce tajnosnubný sněm, kde pod heslem „Mlád'ata, ať vám sluší kaťata“ rozhodují o všem, kojením mlád'at počinaje a plastickými operacemi uší a ohonů konče. Pokud by se náš reportér chtěl účastnit utajeného sněmu krušnohorských mlád'at jako člověk, neměl by absolutně žádnou šanci. Musel se proto rozhodnout pro nějaký neprůstředný zvířecí převlek. Tak se i stalo, když se rozhodl vplížit se tam za ježka. Napřed ovšem musel navštívit ordinaci čínské medicíny, kde si nechal provést akupunkturu pravými ježčími bodlinami. Bylo to velice bolestivé, ale od skutečného ježka byl náš reportér k nerozeznání.

Summit zahájil známý blatenský koloušek Jeremiáš, který vzápětí předal slovo hlavnímu řečníkovi, kterým byl Oldříšek, pulec z Norolského rybníka.

Technicky to bylo řešeno tak, že na řečnický pult byl postaven polévkový talíř s vodou, z něhož pulec Oldříšek pronesl svůj plamený revoluční projev. Pro nás lidi na vysoce zajímavé téma: „Za rovnoprávnost lidských mlád'at“. Zde přinášíme několik doslovných citátů, jak jsme je utajeně zaznamenali: „Vážená krušnohorská mlád'ata, od Bublavy po Komáří vížku!

Naše jednání se dosud nikdy nezabývala jistým druhem mlád'at, která by se dala nazvat mlád'ata lidská. V jejich komunitě se jim nedůstojně říká dítě nebo capart, prcek, mrně, mimino, batole, baby, jezule, pískle, prtě, pucek, škvrně, špunt atd. atp. Přátelé, soumlád'ata, volám po vaší solidaritě v boji proti diskriminaci těchto nebohých mladých lidských tvorů! Zde uvedu několik drastických příkladů, jak nám je sdělily Mláděcí zpravodajské služby:

- Chůze. Zatímco my mlád'ata zvířecí chodíme téměř ihned po zrození, ubohá mlád'ata lidská se na vlastní nohy postaví až po roce.
- Vyměšování. Zatímco my mlád'ata zvířecí čůráme a kakáme tam, kam se nám zlíbí, ubohá mlád'ata lidská jsou ihned po zrození obalována textilem,

Pulec Oldříšek se chystá na projev

- buničinou, ba i plastem, což znemožňují jakékoliv volné čůnutí či káknutí.
- Stravování. Zatímco my mlád'ata zvířecí si ze struků našich maminek cucnem, kdy chceme, či zbaštíme to, co najdeme, ubohá mlád'ata lidská nebaští podle břicha hlasu, ale podle času. A když hlad jim nedá spát, nemohou se ani pást.
- Učení. Nás mlád'ata zvířecí učí život a všechno, co dělá tatínek a maminka, i to, co dělá tatínek s maminkou. Ale ubo-

há mlád'átka lidská musí volky nevolky do školky, kam sic chodí kluci i holky. Když však sondují se paci, paci přes ručičky, daj jim baci.

Mohl bych, vážená soumlád'atka, pokračovat a uvádět křivdu za křivdou, které jsou na malých lidských tvorech páčány. Místo toho navrhuji obrátit kartu, a založit Všemlád'átkovskou Chartu,“ dohřimal pulec Oldříšek a návrh byl jednomyslně schválen.

Hanuš Hron
foto: Jiří Kupilík

Pro naši společnost hledáme:
Doručovatele/ku novin

Pracovní náplň:

- roznos novin a reklamních materiálů do poštovních schránek v saském území
- práce v sobotu a ve středu
- řízení motorového vozidla

Váš profil:

- bydliště blízko německých hranic
- spolehlivost a zodpovědnost
- ochota používat svůj automobil k výkonu práce

- řidičský průkaz skupiny B a vlastní automobil podmínkou
- německý jazyk není nutný, ale je výhodou
- vhodné pro čilé starší občany

Nabízíme Vám:

- smlouva na dobu neurčitou
- možnost výdělku cca. 450,00 Euro/měsíčně
- proplacení cestovních nákladů
- vypůjčení poštovní tašky/poštovního vozíčku

Místo výkonu práce: Hlavní obvod Chemnitz (regiony Chemnitz, Freiberg, Mittweida, Plauen, Annaberg-Buchholz, Aue, Zwickau, Auerbach, Glauchau, přilehlé oblasti)

Začátek pracovního poměru: dle potřeby firmy

Mzda: 8,50 Euro/hodina brutto

Přihlášení online: www.cvd-mediengruppe.de/zustellercz

Kontaktní osoba: Šárka Vacková

Email: Sarka.Vackova@freiepresse.de nebo Mobil: +49(160)96908848

(Po-Pá 08:00-10:00, 14:00-15:00)

Chemnitzer Verlag & Druck GmbH & Co.KG, Vertriebskoordination, Brückenstr. 15, 09111 Chemnitz, Deutschland

Apiterapie v Krušných horách

Krušné hory se chystají pochubit dalším unikátem, vznikem prvního Včelího domu v Čechách, a to v osadě Mariánská. Toto zařízení bude nabízet široké spektrum apiterapeutických procedur.

Apiterapie je působení včel a včelích produktů na lidský organismus. Včely mohou pomoci lidem vyřešit anebo výrazně zmírnit mnoho neduhů. Jde například o dýchací problémy, záněty, zápal, astma nebo potíže pohybového aparátu (revmatismus, artróza, tenisový loket, bolavá záda a kolena). Z dalších to mohou být namáčka dna, neplodnost, roztroušená skleróza, běrcové vředy, deprese. Známé jsou hojivé účinky medu a propo-

lisu. Velmi zajímavé možnosti má apiterapie v kosmetice – léčí se jí křečové žíly, metličky, vypadávání vlasů, zvláčňování a omlazování pleti a široké spektrum vyrážek a ekzémů. Celkem je známo asi 800 obtíží, s nimiž umí včely a včelí produkty lidem pomoci.

Ve Včelím domě se budete moci poradit se zkušeným apiterapeutem, absolvovat spánek na včelím úle nebo medovou masáž, dýchat včelí vzduch atd. Patří k tomu i práce se včelím jedem, ovšem nikoliv nutně vždy žihadlem.

Pro pořádek uvádíme několik zajímavostí, které ukazují na sílu včelstva. Tam, kde se včelstvo usadí, se do jednoho roku výrazně

zlepší ekologie prostředí v oblasti až jednoho kilometru od včelína. Vzduch ve včelím úle nejen krásně voní, ale je dokonce antiseptičtější než vzduch na operačním sále. O vlivu včel na zemědělství by se dal napsat román. A působení včelího biopole na vodu, víno a slivovici si budete moci dojet vyzkoušet sami.

Do příštího čísla se zajedeme do Včelího domu podívat a pokusíme se přinést rozhovor s apiterapeutem i klienty. A snad i přinést vyprávění o tom, jak se to vlastně „spí na včelách“.

Nezapomeňte si zadat do diáře akce Chvála medu – 29. července na Horním hradě. Ukázky, před-

nášky o apiterapii zde nebudou chybět a můžete se zde i poradit. Pokud máte zájem o bližší informace už nyní, pište na info@vcelidum.cz.

Jiří Kupilík

INZERCE

ROGAINING
MČR 2017 | ŠINDELOVÁ

24. - 25.6.

rogaining2017.cz

VYTRVALOSTNÍ ZÁVOD
NA 6, 12 A 24 HODIN,
KDE HLAVNÍM ZNAKEM JE
TÝMOVÁ SPOLUPRÁCE,
VYTRVALOST, ORIENTACE
A VZTAH K PŘÍRODĚ

CENTRUM
LÉČEBNÉ
REHABILITACE s.r.o.

GABRIELA ČÁSLAVSKÁ

Komplexní rehabilitace pro dospělé a děti
na poukaz i pro samoplátce.
Máme smlouvu se všemi pojišťovnami.
Nově PLYNOVÉ INJEKCE - okamžitá úleva od bolesti.

telefon 773663452

www.rehabilitace-caslavska.cz

Železniční 1006/15 (objekt Norma)

Karlovy Vary-Rybáře

● OČNÍ OPTIKA
Marketa Tomková

Pobočka Loket
T. G. Masaryka 24/52
Loket 357 33

Po-Pá 9:00-17:00
So 9:00-12:00
Tel.: +420 799 516 695

MĚŘENÍ ZRAKU
APLIKACI KONTAKTNÍCH ČOČEK

Pobočka Sokolov
Sokolovská 1621
Sokolov 356 01

Po-Pá 8:00-17:00
Tel.: +420 352 669 406

www.optika-tomkova.cz
optika-tomkova@seznam.cz

 facebook Instagram

LESY JÁCHYMOV

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s. r. o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských produktů a výrobků do prodejny v Abertamech, Farní 28

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné
kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí,
vepřové a jehněčí maso
z vlastního chovu.

Otevírací doba: PO-ČT, NE: 10–15 hod.; PÁ, SO 8–17 hod.
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

BYLINKÁRNA JÁCHYMOV

Reprezentativní prodejna bylinných
a řemeslných výrobků Krušných hor

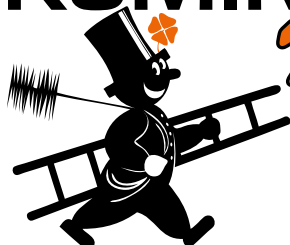
 Bylinkárna Jáchymov

www.krusnohorskaapatyka.cz • nám. Republiky 131, 362 51 Jáchymov

KOMINICTVÍ

Kruták

Tel.: 608 318 420

E-mail: kominy@2jk.cz

- ČIŠTĚNÍ
- VLOŽKOVÁNÍ
- PORADENSTVÍ
- OPRAVY KOMÍNŮ
- POVINNÉ KONTROLY

apartmány
ENGADIN
BOŽÍ DAR

APARTMÁNY NA BOŽÍM DARU
BOŽÍ MÍSTO PRO SPORTOVCE

PRVOTŘÍDNÍ ZÁZEMÍ PRO KVALITNÍ TRÉNINK

- pro jednotlivce i velké týmy
- profesionály i rekreační sportovce
- trénink a relaxace ve vysoké nadmořské výšce

CYKLISTIKA • BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ • BĚH
RELAXACE • REGENERACE

HORSKÁ CYKLISTIKA • SKIALPY • SJEZDOVÉ LYŽOVÁNÍ

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTICKÉ **ZA SLUNEČNÍ**

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

**VŠECHNY
OČNÍ OPERACE
NYNÍ
I NA SPLÁTKY!**

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Krochobský spolek Abertam
Landschaftsgemeinschaft Abertam

Výstava Abertamské rukavičkářství
Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

**6.1., *21.1., 11.2., *25.2., 11.3., *25.3., 8.4.,
*22.4., 6.5., *20.5., 3.6., *17.6.2017**
13:00 - 17:00

* Ukázky výroby rukavic / Vorführungen der Handschuhherzeugung

Hotové rukavice lze na místě zakoupit.

Fertige Handschuhe kann man vor Ort kaufen.

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham
Skupiny i mimo otevřené hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten
nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZIN ABERTAMY

Vám nabízí

Srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Dřevěné sochy motorovou pilou

www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:

Sokolská 406

362 35 Abertamy

tel.: +420 725 891 545

e-mail: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
ČERVENEC až PROSINEC
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711